

LEHTI LUONNONVARA-ALAN ASIAANTUNTIJOILLE 3/2018

LUONNON VARASSA

ONNEN POSSU

**ASIAKAS
HALUAA
ONNELLISTA
LUOMU- JA
OLKIPOSSUA**

TERVEYS:
Luonto tulee sairaalaan

MAAPERÄ:
Tärkein onkin sienijuuri

MAAKUNTAUUDISTUS:
Ettei metsää unohdettaisi

HELPPOKÄYTTÖISET TYÖKALUT METSÄAMMATTILAISELLE

Kauttamme
on saatavilla myös
Panasonic TOUGHPAD
-laitteet vaativaan
maastotyöhön.

TAPIO ForestKIT

METSÄAMMATTILAINEN

Hanki markkinoiden monipuolisin verkkosovellus ammattimaiseen metsävarojen hallintaan ja metsäpalveluiden tuottamiseen. **TAPIO ForestKIT**-sovelluksella voit tehdä metsäsuunnitelmat, leimikkosuunnitelmat ja tila-arviot sekä ohjata metsätöiden toteutusta. Palveluun sisältyy monipuoliset taustakartta-aineistot sekä asiantunteva käytön tuki.

TAPIO ForestKIT käyttäjiä ovat:

- Metsäpalveluyrittäjät
- Kaupungit ja kunnat
- Yhteismetsät
- Oppilaitokset
- Metsäsijoittajat
- Ammattimaiset metsänomistajat

Lisäosista voit valita juuri sinun tarpeisiisi soveltuvat:

- **FORESTKIT GO** maastotyöhön
- **FORESTKIT VALUE** tila-arvioiden laadintaan
- **FORESTKIT WORKS** metsätöiden ohjaukseen
- **FORESTKIT CONTRACT** paikkatietoihin sidottujen sopimusten hallintaan
- **IPTIM** laskentaohjelmisto metsien käsittelyn optimointiin
- **TAPIO METSÄNHOITOKORTISTO** ajantasainen palvelu metsätiedon hakuun
- **KANTOON** mobiilisovellus metsänomistajille

TAPIO ForestKIT
GO

Uusi ForestKIT GO
kaikille mobiili-
laitteille.

Maastosovellus kuviotietojen keruuseen ja päivitykseen

Mahdollisuus kuviorajojen muokkaukseen

Monipuoliset taustakartta-aineistot suunnittelun tukena

Mahdollisuus
offline-työskentelyyn

TAPIO

www.tapio.fi/forestkit

Katso uusi esittelyvideo!

BITCOMP

OTA YHTEYTTÄ JA PYYDÄ TARJOUS!

Anssi Aalto: anssi.aalto@tapio.fi /050 434 4802 tai Samuel Heinonen: samuel.heinonen@tapio.fi /050 501 3463
tai Mikko Lumperoinen: mikko.lumperoinen@tapio.fi /050 358 6020

LUONNOLLINEN SAIRAALA. Rakennusvaiheessa se ei näy, mutta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin uudessa sairaalassa on luonto läsnä.

4-7 Lyhyesti. Meton syyskokouksessa valitaan liitolle uusi puheenjohtaja, esittelyssä ehdokkaat, Pääkirjoitus. Kirja-arvostelu: metsäherra Veikko Räisäsen uusi kirja ”Iloinen vuosikymmen”. Agrologien toiminnanjohtajan blogi pohtii kuivan kesän vaikutuksia ja maaseutupolitiikkaa.

8 Tähtäimessä MM-kisat. Ampumahiihtäjä **Tero Seppälä** on tämän vuoden SM-kultamitalisti. Tiivis treenitahti tähtää tuleviin kisoihin, tärkeimpänä Östersundin MM-kisat.

10 Luontoa sairaalaan. Luonnon merkitys ihmisen terveydelle on suuri – siksi sairaala Novassa näkyy, kuuluu ja tuntuu Keski-Suomen luonto.

14 Possujen olot kiinnostavat asiakasta. Onnelliset luomu- ja olkipossut tekevät tuloaan ja tuottaja saa niistä paremman tulon. Onnellisuuden voi myös maistaa.

Esittelemme kaksi alan pioneeria: Kiven Säästöpossum Karkkilasta ja Ollikkalan sikatilän Vihdistä

20 Eläkkeellä ainakin marjametsään. Arktiset Aromit ry:n eläköitynyt toiminnanjohtaja **Simo Moisio** vaikutti vahvasti koko luonnontuotealan kehitykseen.

24 Sienijuuri tuo kasvu. Sienijuuren eli mykorrisan merkitys puun hyvinvoinnille ja kasvulle on hyvin suuri. Sienijuuret voivat jopa tuplata puun kasvuvauhdin.

Agrologien liiton pitkäaikainen toiminnanjohtaja Esko Lappalainen siirtyi viettämään eläkepäiviä.

26 Tryffeli kasvaa Suomessakin. Ranskaan yhdistetyn herkun kasvatus tekee tuloaan Suomeen. Yhdestä kilosta tryffeliä voi saada satoja euroja.

28 Metsät ja maakuntaudistus. Maakuntaudistuksen myötä päätäntävalta siirtyy maakuntiin. Miten metsäasioiden käy?

32-43 Asiantuntijat: Agrologien liiton toiminnanjohtaja Esko Lappalainen jäi eläkkeelle. Meton golf-turnaus. Eero Peltola kertoo terveisiä Metsäopiskelijoiden kokouksesta Meksikosta. METOn puheenjohtajan blogi kertoo, että metsäalalla menee hyvin. Kirja-arvostelu ”Valtakunnan ja sukujen historiaa”. Työuupumus on estettävissä ja siitä voi toipua. Agrologien kesäpäivät. Agrologien kurssitapaamisia.

LUONNON VARASSA

Metsämies – Skogsmannen v. 1909–1996, Metsätalous – Forestry v. 1997–2015, Agrologit-lehti 1939–2015
 luva.fi · **Ilmoitukset:** Hilpi Oksanen, puh. 040 821 4052, hilpi.oksanen@luva.fi · **Tilaukset:** tiina.eklund@luva.fi, puh. 040 76 101 75. Tilaushinta 30 €/vuosikerta · **Osoitteenmuutokset:** Anne Marttinen, puh. 040 761 0416, anne.marttinen@luva.fi · **Julkaisija:** LUVA – Luonnonvarat ry · **Ulkoasu:** Reima Kangas, Taitengrafia Ky · **Painopaikka:** Forssa Print 2018, Forssa · Lehden paperi on sertifioitu PEFC-järjestelmän mukaisesti · **ISSN** 2343-2349
 Luonnon Varassa -lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Lehti ei vastaa ilmoittajille mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta, jos ilmoitusta ei tuotannollisista tai muista syistä voida julkaista määrättyä päivänä. Lehden vastuu virheellisistä ilmoituksista rajoittuu ilmoituksen hintaan. Huomautukset pyydetään tekemään kirjallisesti 8 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta. **Luonnon Varassa -lehden aineisto- ja ilmestymispäivät 2018:** Nro 1 aineisto 16.2. ilmestyminen 16.3. Nro 2 aineisto 11.5. ilmestyminen 8.6. Nro 3 aineisto 24.8. ilmestyminen 21.9. Nro 4 aineisto 16.11. ilmestyminen 14.12.

Meton puheenjohtajaehdokkaat

Stefan Borgman

Vesa Koskikallio

Jarkko Pehkonen

Jarmo Reiman

Tuomo Turunen

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry:n puheenjohtaja-vaaliin ilmoittautui viisi ehdokasta.

PUHEENJOHTAJAEHDOKKAISTA on tehty esittelyvideot, jotka ovat nähtävissä internetissä, osoitteet ohessa. Linkit videoihin on lähetetty myös sähköisellä jäsenkirjeellä elokuun alussa. Puheenjohtajaehdokkaiden ylläolevat kuvat ovat esittelyvideoilta.

- metsätalousinsinööri **Stefan Borgman** Sipoosta: youtu.be/gmjPPFvtLp4
- metsätalousinsinööri **Vesa Koskikallio** Sipoosta: youtu.be/BtsgU4Hzibo
- varatuomari **Jarkko Pehkonen** Helsingistä: youtu.be/6rx7-OLKqt8
- metsätalousinsinööri, metsänhoitaja **Jarmo Reiman** Salosta: youtu.be/eKFjQiLKoIE
- metsätalousteknikko **Tuomo Turunen** Joensuun Enosta: youtu.be/N1w8kINx8i8

METO Pohjois-Karjala järjesti ehdokkaille vaalipaneelin lauantaina 11. elokuuta Juuassa.

Puheenjohtajaehdokkaiden paneelikeskustelu on Meton sopimusalojen kokouksen yhteydessä Tampereella 20. syyskuuta. Uusi puheenjohtaja valitaan edustajiston syyskokouksessa 25.10.2018.

Lisätietoja:

Meton edustajiston puheenjohtaja **Jaakko Niemistö**, p. 040 8336 134.

Tiina Eklund

Poikkeuksellisen lämmin kesä

Kulunut kesä oli poikkeuksellisen lämmin. Hella- ja 25 C astetta ylittyi 11.5.2018 Porissa, jonka jälkeen Suomessa on ollut 9.8. mennessä 58 hellepäivää. Hellepäiviä oli touku-kuussa 14, kesäkuussa, heinäkuussa peräti 27 ja elokuussa 13. päivään mennessä 8 kpl. Juhannus oli tavanomaisen viileä ja sateinen. Aaton ylin lämpötila jäi koko maassa selvästi alle 20 asteeseen. Lähde: Ilmatieteenlaitos

Kanalintukannat nousussa

L&T BIOWATIN metsäpalveluasiantuntija **Jarkko Hokkanen** kertoi puhelimitse Oulusta, että kanalintupoikueita on näkynyt hyvin maastossa.

– Elokun alussa näin useita metsäpoikueita. Yhdessä niistä oli seitsemän poikasta ja ne olivat jo lähes emolinnun kokoisia. Kollegat ovat viestittäneet samaa, että poikueita on nähty runsaasti. Lämmin kesä näyttää suosineen metsäkanalintuja, sanoo Hokkanen.

Metsänhoitoyhdistys Mänty-Saimaan korjuuesimies **Toni**

Nevalainen kertoo samaa Ristiinan suunnalta Etelä-Savosta. Riistalaskennat kertovat lintukantojen olevan nousussa ja poikasten hyvin kehittyneitä.

– Ajelin eilen leimikolla koirien kanssa ja seisotin nuoremmalla metsokukkoa. Piti pitkään ihmetellä, että voiko olla tämän vuoden poikanen. Lintu oli jo lähes täysin musta, vain aavistus ruskeita höyheniä selässä, kertoo Nevalainen havainnostaan.

Tiina Eklund

Supikoiralle esitetään tapporahaa

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITON Uudenmaan piiri on tehnyt aloitteen, että vieraslajistrategias- ta vastaava maa- ja metsätalousministeriö tukisi aktiivisesti supikoiran pyyntiä ja varaisi valtion budjettiin 2019 tapporahaa tälle runsaslukuiselle vieraslajille. Piirin perustelujen mukaan supikoira levittää ihmiseen tarttuvaa tauteja, kuten ekinokokkia, rabiasta ja trikiiniä. Uusimpien tutkimusten mukaan supikoira tuhoaa runsaasti lintujen maapesiä ja on tehokas punkin levittäjä.

Supikoira on säädetty vieraslajiksi EU:n alueella 2.2.2019 alkaen. Metsästäjäliiton piiri toivoo Suomen näyttävän mallia, miten haitallista vieraslajia torjutaan aktiivisesti.

Hirvikärpäsiä ihan hirveästi

TIAISEN SAHA on 1950-luvulla perustettu itsenäinen saha Savitaipaleella. Sahan hankintaesimies

Heikki Paukkunen

soitteli elokuun lopulla Kaakkois-Suomesta mukavia terveisiä, kunnes keskustelu kääntyi hirvikärpäsiin.

– Hirvikärpäsiä on ihan hirveästi!, ilmoitti Paukkunen.

Paukkuselle hirvikärpäset aikaansaavat vetistäviä paukumia. Metsään menoa ne eivät ole kuitenkaan estäneet, kuten osalle hirvikärpäksille allergisoituneista on käynyt.

– Heinäkuun lopulla olin mustikassa, eikä näitä vihulaisia silloin vielä näkynyt. Elokuun alussa palasin lomalta töihin ja viimeiset kolme viikkoa olen saanut sormissa pyöritellä näitä hengettömiksi, sanoo Paukkunen.

Metsähallitus palkitsi sidosryhmiä

METSÄHALLITUS PALKITSEE vuosittain vaikuttajia ja yhteistyökumppaneita, jotka vievät eteenpäin luonnonvarojen kestävä hoitoa, käyttöä ja suojelua, ja jotka jakavat samat arvot Metsähallituksen kanssa. Tänä vuonna kultaisen ansiomerkin vastaanottivat Rikosseuraamuslaitoksen talouspäällikkö Tapio Hiltunen, kansanedustaja ja maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja Anne Kalmari, Visit Rovaniemen toimitusjohtaja Sanna Kärkkäinen, Kainuun liiton maakuntajohtaja Pentti Malinen, Boreal Bioref Oy:n toimitusjohtaja Heikki Nivala sekä vapaaehtoistyöntekijä Jouni Ohtamaa.

Heikki Nivala toimi pitkään METO – Metsäalan Asiantuntijat ry:n Suomen metsäkeskuksen pääluottamusmiehenä ja valittiin STTK:n vuoden luottamusmieheksi 2015.

PÄÄKIRJOITUS

Onni

MISTÄ ON ONNI TEHTY? Veikko Räisäsen kirjassa *Iloinen vuosikymmen* nuoripari muuttaa uudelle paikkakunnalle miehen metsätyönjohtajan pestin myötä. Eletään noususuhdannetta 80-luvulla. Elämä on hyvin tavallista, työtä ja arkea.

Metsätyönjohtaja kertoo onnen hetkistä, joita ”ei voi ostaa”. Hetkiä yksin metsässä tai soutelemassa auringonlaskussa. Lohduttavia ja pysäyttäviä hetkiä, jolloin tuntee itsensä osaksi suurta ja armeliasta luontoa..

MAASEUDULLE TARVITAAN ONNEA. Tässä lehdessä kerrotaan Ollikkalan olkipossuista. Onnellisista possuista, jotka saavat kulkea ja tonkia oljissa. Tuottajallakin on hyvä mieli, kun saa seurata tyytyväisten possujen touhuja. Lisäksi hän saa olkipossusta tuplahinnan, kun asiakas maksaa mielellään possun onnesta.

Maataloustuottajan onni on kiven alla. Työtä ja kuluja on paljon, mutta tulo on pieni. Vuorineuvos **Reijo Karhinen** on selvittänyt maatalouden kannattavuutta ja yrittää löytää 500 miljoonaa euroa lisää maatalouden yrittäjätuloon. Valtio paikkaa maatalouden ongelmia budjettiriihessä 86,5 miljoonalla eurolla.

Onneksi tuottajan asemaan on vihdoin tartuttu. Mutta kaupalla on Karhisen mukaan liian yliverainen neuvotteluasema. Kun vahva alkaa sanella ja ”neuvottelu” on vain sanahelinää, kärsii heikompi osapuoli. Oli se sitten maataloustuottaja, yrittäjä tai palkansaaja. Onnetonta.

MISSÄ ONNI LUURAA? Välillä on hyvä pysähtyä miettimään omaa onnellisuuttaan. Löydäkö onnen aakokset arkipäivästä? Joskus onnen huomaa vasta, kun sen menettää.

Asiamiehen palstalla puhutaan työuupumuksesta. Se on varsin yleistä ja siitä voi parantua. Oma jaksaminen on kaiken A ja O.

Muistetaan siis pitää kaverin ohella myös itsestämme huolta.

”Elämä on ihanaa, kun sen oikein oivaltaa”, kirjoitti **Reino Helismaa**. Onneksi onnen murusia voi löytää varsin yllättävistä paikoista. Eiköhän lähdetä etsimään niitä yhdessä.

Toivon onnellista syksyä teille kaikille!

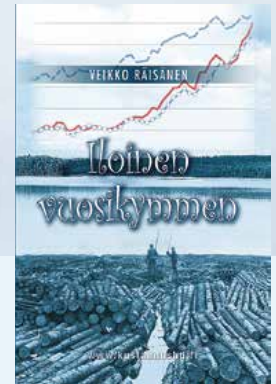
Tiina Eklund
päätoimittaja

Oma jaksaminen on kaiken A ja O. Muistetaan siis pitää kaverin ohella myös itsestämme huolta.

LYHYESTI

KIRJA. UPM-Kymmenen metsäherrana pitkän uran tehneen Veikko Räisäsen uusin romaani on kuvitteellinen, mutta antaa samalla arvokasta tietoa metsäalan murroksesta 1980-luvulla. Koneellistuminen eteni mm. Ponsse-traktoreiden voimalla. Veikko Räisänen: Iloinen vuosikymmen. Kustannus HD, 2018.

Ponssen kuva-arkisto

Iloinen vuosikymmen

Veiko Räisäsen uuteen kirjaan on tallennettu metsäalan ajankuvaa 1980-luvulta, kun koneellistuminen teki tuloaan metsätalouteen. Samalla seurataan nuorenparin elämää uudella paikkakunnalla.

KIRJASSA NUORIPARI Veikko ja Inkeri muuttavat Puolangan kirkonkylään Kainuuseen, mistä Veikko on saanut metsätönsuorittajan pestin Kajaaniyhdistyksen Puolangan piirikonttorista. Intoa ja voimaa uhkua nuorimies tekee työnsä tunnollisesti. Osaaminen on hyvää ja halu kehittyä työssä vahva. Hän on reilu esimies ja ansaitsee arvostusta työntekijöiden ja kollegoiden joukossa.

Kirjan kuvaus ajanjaksosta 1983–1988 antaa arvokasta tietoa metsäalan muutoksesta ja murroksesta. Vielä 80-luvulla

metsätönsuorittaja jakoi metsureille palstat ja paremman palkan tuottavista hakkuukohteista oltiin metsureiden kesken kateellisia. Koneet tekivät tuloaan ja metsurit kaatoivat puut ”suomuun” karsivalle ja katkovalle Valmet-metsätuotteen prototyyppille. Einari Vidgrén kiersi maakuntaa kauppaamassa uutta keltamustaa Ponsse S20 -ajokonettaan. Vanhemmat metsämiehet muistelivat vielä sota-aikaa konttoreissa.

Nuorenparin elämä kulkee tuttua uomaan. Ollaan yhdessä ja riidellään, kun mustasukkainen vaimo kyselee menoista. Viinakin maistuu silloin tällöin kainuulaisille miehille. Kaiken pohjana on kuitenkin vahva luottamus toiseen ihmiseen ja siihen, että jokin suurempi johdattaa elämän matkalla. Perhe ja luonto ovat arvomaailman keskiössä. Luonto antaa elämyksiä ja hetkiä, joita Veikon mukaan ei voisi ostaa millään rahalla.

Iloinen vuosikymmen kuvaa nou-

susuhdanteen aikaa ennen Suomen pysäyttäneitä lamaa. Kirjan tarina nidotaan vuosien kuluessa historiallisiin tapahtumiin, jotka muuttivat maailmaa, sykähdyttivät Suomea ja suomalaisia. Kirjan lopussa iloinen vuosikymmen vaihtuu harmauteen, suruun ja sairauteen. Silloin on jo nähtävissä, että koneellistuminen tulee vähentämään metsäalalta runsaasti työvoimaa.

KIRJAILIJAN MUKAAN kirjan tapahtumat ovat fiktiivisiä, mutta lukija voi kuvitella paljon yhtäläisyyksiä kirjailijan omaan elämään. Kirjailija Veikko Räisänen on valmistunut metsätönsuorittajaksi Tammelan metsätönsuorittajakoulusta ja aloittanut metsäuransa Kajaaniyhdistyksessä vuonna 1975. Räisäsen aiemmat romaanit ”Rakastunut mittamies”, ”Hätätilan aikaan” ja ”Talo” ovat ilmestyneet vuosina 2006, 2008 ja 2015.

Tiina Eklund

Kuvakaappaus Suomen Ampumaurheiluliiton Youtube-kanavalta

Metsätalousinsinööri ampui MM-pronssia

METSÄNHOITOYHDISTYS Pohjois-Pirkan metsäsiantuntija **Tomi-Pekka Heikkilä** on ampunut MM-pronssia Kansainvälisen ampumaurheiluliiton (ISFF) 52. MM-kilpailuissa Etelä-Korean Changwonissa.

Heikkilä (Kymppi 64) ampui pronssimitalin miesten 50 metrin liikkuvan maalin normaali-lyjuksuissa. Lajissa ammutaan pienoiskiväärillä 60 laukausta liikkuvaan villisikatauluun, joista ensimmäiset 30 laukausta hitaaseen ja jälkimmäiset 30 nopeaan maaliin.

Suomalaiset torjuvat työsuhteturvan heikentämisen

STTK:N TEETTÄMÄN kansalaisykselyn perusteella selkeä enemmistö suomalaista suhtautuu kielteisesti siihen, että työntekijöiden työsuhteturvaa heikennettäisiin työllistymisen edistämiseksi. Torjuvalla kannalla on 65 prosenttia kyselyyn vastanneista. Erittäin tai jokseenkin myönteisesti työsuhteturvan heikentämiseen suhtautuu 27 prosenttia vastaajista.

Myönteisimmin työsuhteturvan heikentämiseen suhtautuvat kokoomuksen kannattajat (59 % vastaajista), Suomen keskustan kannattajat (51 %) ja sinisten kannattajat (48 %). Vähiten kannatusta tulee vasemmistoliiton (8 %) ja SDP:n (11 %) kannattajilta. Kyselyn tulokset: www.sttk.fi.

Hävikkiruokakauppa avataan Helsingissä

HELSINGIN Kalasatamaan avautuu syyskuussa Suomen ensimmäinen hävikkiruokakauppa. Ruokakaupassa myytävät elintarvikkeet ovat joko kakkoslaatuisia tai vanhalla päiväyksellä olevia ja hinnat ovat 30–50 % edullisempia verrattuna normaaliin ruokakauppaan. Kaupan voitot ohjataan kehitysmaihin. Suomessa hävikkiruokaa syntyy vuosittain 400–500 miljoonaa kiloa, ja kauppa arvioi ohjaavansa vuodessa noin 50 000 kiloa hävikkiruokaa hyötykäyttöön.

TOIMINNANJOHTAJAN BLOGI

Huippuhelteet kurittivat

VUODET EIVÄT ole veljiä keskenään. Vaikka kulunut ja edellinen kesä olivat sääilmiöiltään toistensa vastakohtat, on lopputulema viljelijöiden näkökulmasta katastrofaalinen. Ilmastonmuutos konkretisoitui tänä kesänä abstraktimmasta tutkimustiedosta käsin kosketeltavaksi kuivuudeksi.

Satotasot ovat jäämässä monin paikoin keskimääräisestä, mikä näkyy väistämättä viljelijöiden jo muutenkin heikossa kannattavuudessa. ProAgrian 21.8. tilannekatsauksen mukaan kevätviljat ovat jäämässä useimmilla alueilla 60–70 prosenttia keskimääräisestä ja säilörehun kokonaissato on jäämässä 30–50 prosenttia tavanomaisesta pienemmäksi koko maassa. Säilörehun arvioidaan riittävän täpärästi sisäruokintakaudella. Satotasoissa on kuitenkin huomattavia alueellisia eroja.

MAATALOUDEN HAASTEELLINEN tilanne on herättänyt laajaa yhteiskunnallista keskustelua, jossa on noussut esiin niin tuotannon kannattavuus, koko ruokaketjun ja sitä kautta laajemman palkansaajajoukon elannon turvaaminen kuin huoltovarmuuskysymyksetkin. Käyty keskustelu on ehkä aiempaa monipuolisemmin huomioinut alkutuotannon kerrannaisvaikutukset koko ruokaketjuun, sen tarpeisiin ja vaikutuksiin. Viljelijöiden poikkeuksellisen heikon tilanteen parantamiseksi hallitus osoitti kannattavuusongelmien lieventämiseen tähtääviin toimiin 86,5 miljoonaa euroa.

KUIVUUS EI ole kurittanut vain pohjolaa, vaan iso osa EU:n maataloudesta kamppailee asian kanssa.

Lähestyvän ohjelmakauden maaseutupolitiikka huomioi entistä enemmän ympäristö- ja ilmasto-kysymykset. Komission esitys tarkoittaisi Suomelle CAP -tukien pienenevän suorien tukien osalta arviolta 2,3 prosenttia ja maaseudun kehittämistä reilu 14 prosenttia. Tiukkenevat ympäristövaatimukset tarkoittavat käytännössä entistä enemmän vaatimuksia yhä pienenevällä rahoituksella.

Kansallisen Ruoka 2030 -ohjelman toteutumiseksi tarvitaan laadukasta, kannattavaa ja riittävällä volyyymillä tuotettua alkutuotantoa ruokasektorin raaka-aineiksi. Maa- ja metsätalousministeri Leppää lainatakseni suomalainen ruoka on maailman puhtainta ruokaa. Se meidän on turvattava tulevaisuudessakin!

Anne Laitinen

Agrologien Liiton toiminnanjohtaja
LUVA – Luonnonvarat ry:n sihteeri

Tähtäimessä MM-kisat

Metsäopiskelija Tero Seppälän (22) koulu on edennyt ajallaan, vaikka tiivis valmennusohjelma ja talven kilpailukausi aikaansaavat poissaoloja. Metsäalan opiskelu on Seppälän mielestä mukavaa. Koulu ja luokkakaverit saavat häneltä kiitosta.

VIIME TALVEN Pyeongchangin olympialaisissa Tero Seppälä nousi valtakunnan tietoisuuteen, kun nuori ampumahiihtäjä sijoittui kolmessa lähdössä hienosti 25 parhaan joukkoon. Keväällä Seppälä otti kaksi ampumahiihdon henkilökohtaista SM-kultaa. Miten valmistautuminen tulevaan kauteen on mennyt?

- Kesän treenit ovat menneet hyvin. Olin kesän pitkälti vanhempien luona Haapajärvellä ja viimeiset kaksi viikkoa olen ollut maajoukkueleirillä Vuokatissa, kertoo Seppälä.

Maajoukkueleiri oli ensimmäinen uuden päävalmentaja **Jonne Kähkösen** alaisuudessa.

- Leirit tiivistyy syksyä kohden. Parin viikon päästä lähdemme Östersundiin Ruotsiin paikkoja katsomaan. Siellä pidetään ensi talvena MM-kilpailut, kertoo Seppälä.

Östersundissa on luvassa treeniä ja viikon lopulla osallistuminen ruotsalais-ten rulla-ampumahiihtokilpailuihin.

Huima treenitahti

Seppälän mukaan treenaus on lähes jokapäiväistä ja yleensä päivään sisältyy kaksi harjoituskertaa.

- Leirillä ollessamme aloitamme aamulla treenit, sitten on lounas ja pienet päiväunet. Ja iltapäivästä toinen treeni.

Lumettomaan aikaan treenaus on pitkälti rulla-ampumahiihtoa. Lisäksi Seppälä juoksee, tekee voimatreeniä, vaeltaa ja pyöräilee. Pitkiä treenejä on pari kertaa viikossa.

- Suomessa ei ole montaa paikkaa, missä on asfalttia hiihtoladulla ja ampu-maradalla. Kontiolahti on treenipaikkani, kun opiskelen Joensuussa, sanoo Seppälä.

Välincillä on väliä

Kärkiampujat käyttävät pitkälti samaa pienoiskivääri merkkiä ja mallia Anschütz Fortner.

- Moni merkki ei valmista ampumahiihtoiseita. Anschütz on kehittynein ja nopein käyttäjä. Siihen saa myös hyvin varaosia, sanoo Seppälä.

Hänen mukaansa myös patruunalla on väliä.

- Talvella ja kylmällä kelillä patruunoilla on enemmän hajontaa. Testaamme kisapanoksen talvea varten ampumalla sarjoja. Mikä käy parhaiten, ammutumme sillä koko kauden, sanoo Seppälä.

Hänen mukaansa kesällä voi hyvin käyttää halvempia panoksia, kun lämpimällä kelillä erot ovat pienempiä.

- Eikä harjoituksissa ole niin tarkkaa onko osuma keskellä. Kunhan on ki-soissa hyvä, niin treeneissä kestää ampua vähän huonommallakin panoksella, toteaa Seppälä.

Pieni paine tekee hyvää

Seppälän mukaan harjoituksiin kuuluvat ampumakilpailut.

- Meillä on ympäri vuoden rulla-ampumahiihtoa ja ammuntakisoja, eli haastetta ja paineenalaista ammuntaa, sanoo Seppälä.

Hänen mukaansa mentaalivalmennusta on tarvittaessa olympiakomitean kautta tarjolla, mutta keskittymiskyvyn

OPISKELIJA. Tero Seppälä on pysynyt myös opinnoissa mukana.

hän näkee pitkälti luontaiseksi asiaksi. Myös keho vaatii hänen mukaansa ärsykyttä, että kehittyä.

- Treeniä vaihdellaan, ettei se puuroudu. Jos eilen oli tavallista lyhyempi sprintti, niin tänään on nelisen tuntia treeniä. Tai jos aamulla tekee pari tuntia, niin illalla voi olla tunnin treeni, kertoo Seppälä.

Perusampumarjoittelun kesto syksyn ensilumilla on pari tuntia.

- Se on fyysisen osuuden kesto. Tämän lisäksi tulee muu valmistelu-aika sekä ase- ja kohdistaminen. Siitä se kaikki alkaa, sanoo Seppälä.

Opiskelu on mukavaa

Tero Seppälällä on alkamassa kolmas vuosi metsätalousinsinööri -opinnoissa. Talven kisapoissaolot hän on saanut kiritettyä takaisin keväällä ja syksyllä.

- Silloin olemme enemmän maastossa ja koulussa on enemmän kursseja. En ole kavereista jäänyt paljoa jälkeen, sanoo Seppälä.

- Meillä on hyvä luokka ja hyvä porukka. On mukavaa opiskella. Myös se motivoi, että reissun päällä pystyy tekemään joitakin tehtäviä. Koulu on hyvin ymmärtänyt tilanteen, että poissaoloja tulee enemmän kuin normaalisti, kiittelee Seppälä.

Hän ehti keväällä tekemään Metsähallituksella kymmenen viikon toimihenkilöharjoittelun.

- Oli mukava päästä ihan kunnon töihin. Tein suunnittelijan hommia eli aika paljon taimikontarkastuskohteita ja leimikon suunnittelua, kertoo Seppälä.

Hänen mukaansa touko-kesäkuussa ampumahiihdon treenaus on kevyempää ja silloin ehtii olemaan töissä.

- Vaikka minulla onkin vaaditut harjoittelut täynnä, niin mahdollisesti ensi keväänä haen jälleen töihin, sanoo Seppälä.

**Teksti : Tiina Eklund
Kuvat Jonne Kähkönen**

Tero Seppälä

Syntynyt 25. tammikuuta,
1996, 22-vuotta

Opiskelee Joensuussa
metsätalousoinööriksi

Pituus 182 senttiä ja paino
67 kiloa

Edustaa Haapajärven Kiloja

Nuorten MM-kisojen 15
km:n kisan 8.

Pyeongchangin olympialai-
sissa kolmessa lähdössä 25
parhaan joukossa

Kaksi henkilökohtaista SM-
kultaa 2018: 15 km:n yhteis-
lähtö ja 10 km:n pikakilpailu

»Treeniä vaihdellaan, ettei se puuroudu. Jos eilen oli tavallista lyhyempi sprintti, niin tänään on nelisen tuntia treeniä. Tai jos aamulla tekee pari tuntia, niin illalla voi olla tunnin treeni.»

Luonto hoitaa Sairaala Novassa

Keski-Suomen kansallispuistot näkyvät, kuuluvat ja tuntuvat vuonna 2020 käyttöön otettavassa Sairaala Novassa.

Teksti: Martti Linna, Havainnekuvat: JKMM Arkkitehdit Oy

LUONNON MERKITYS ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille on tunnettu ja lukuisin tutkimuksin todistettu asia. Jyväskylässä tehdään uraa uurtavaa työtä luonnon hyvien vaikutusten ottamisessa osaksi terveydenhoitoa: Keski-Suomen kansallispuistot näkyvät, kuuluvat ja tuntuvat vuonna 2020 käyttöön otettavassa Sairaala Novassa.

Metsähallituksen Luontopalvelut toimii Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kumppanina uuden sairaalan sisustuksen suunnittelussa. Kehittämispäällikkö **Timo Kukko** Metsähallituksesta on ollut mukana hankkeessa sen alusta lähtien. Kyse on maailmanlaajuisesti uudesta mallista.

– Luonnon hyödyntämistä erilaisina elementteinä löytyy jonkin verran yksityissairaaloista Yhdysvalloissa. Aasiassa luontoa on hyödynnetty jonkin verran, mutta Euroopassa ei lainkaan. Missään päin maailmaa luontoa ei ole aiemmin

integroitu jo sairaalan suunnitteluvaiheessa osaksi sen toimintaa, sanoo Kukko.

Tutkimustietoa löytyy esimerkiksi siitä, että sairaalassa nähty luontomaisema voi edistää leikkauksesta toipumista. Virtuaalikävelyn avulla potilas voi aistia luontoa ympärillään, vaikka hän ei pääsisikään sinne oikeasti liikkumaan. Merkitystä on myös sillä, mihin potilashuoneen ikkunasta näkyvä maisema avautuu, ja mitä potilas kokee ympärillään sairaalan sisätiloissa.

Aulassa virtaa vesi

Kansallispuistoteema sopii hyvin Keski-Suomen ”pääkaupunkiin” Jyväskylään parhaillaan rakennettavaan uuteen sairaalaan. Suomen 40 kansallispuistosta viisi sijaitsee kokonaan tai osittain maakunnan alueella. Novassa tulevat näkymään Salamajärven kansallispuiston suot, Leivonmäen kansallispuiston harjut, Etelä-Konneveden vesistöt, Pyhä-Häkin salot ja Isojärven kasket. Kaupunkilaisen lähiluontoa edustaa jyväskyläläinen rehevä joenvarsilehto.

- Puistot edustavat hyvin keskisuo-

↑ TUTKIMUSHUONE. Sairaalaympäristöt ovat perinteisesti olleet ankeita. Sairaala Novassa tilannetta yritetään muuttaa.

➤ PYHÄ-HÄKKI. Uudessa sairaalassa tulevat näkymään esimerkiksi Pyhä-Häkin kansallispuiston maisemat.

malaisten monimuotoista luontosuhdetta, Timo Kukko sanoo.

- Kansallispuistot ovat kansalaisten omistamia, ja niistä löytyy kiinnekohtia eri puolilta maakuntaa hoitoon tulevien ihmisten elämään. Toivomme, että teemat innostavat ihmisiä lähtemään luontoon.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin johtaja, professori **Juha Kinnunen** sanoo, ettei luontoteeman valinta ollut itsestään selvä asia sairaalavälillä.

- Varsinkin erikoissairaanhoidossa sana luonto yhdistyi helposti luonnonparannukseen ja puoskarointiin, ennen kuin asia alkoi jäsentyä. Kun arkkitehdit ja sisustuspuoli saivat integroitua ehdotukset ja ideat nähtäville, on vastaanotto ollut hyvinkin myönteinen.

Luontoteema näkyy Sairaala Novaan saapuvalla asiakkaalle heti parkkipai-

kalta lähtien. Sairaalan noin 200 metriä pitkässä aulassa hänet toivottaa tervetulleeksi ekosysteemissä virtaava vesi, tuo elämän perusedellytys.

Aineksia vahvaan tarinaan

- Sairaalan vuodeosastot sijaitsevat kuudessa tornissa. Niistä jokainen edustaa yhtä kansallispuistoista. Alimpaan vuodeosastokerrokseen (5. kerros) on pyritty tuomaan yksityiskohtia luonnosta. Seuraavaan kerrokseen taas on tuotu ihmissilmän mittakaavaan sopivasti eläimiä ja kasveja, Timo Kukko kertoo.

- Ylimmässä kerroksessa on näkyvillä maisematopografiaa ja lintuperspektiiviä.

Luontoteema on Novassa alati läsnä niin infotauluissa, opasteissa, graafissa tuotteissa, näytöissä, ovissa kuin tekstiileissäkin. Sairaalamailma asettaa tietenkin omat rajoitteensa aisteille.

-Tavoitteena on moniaistisuus, mutta rajoitteita syntyy suurten ihmismassojen liikkumisesta. Myös valojen ja tuoksujen käyttöä täytyy miettiä, eikä äänistä saa syntyä hälyä, Timo Kukko kuvaa suunnittelun haasteita.

Kuva: Upe Nykänen. Kuva on tuotettu osana Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle –hanketta, jota rahoittaa Keski-Suomen ELY-keskus maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

Professori Juha Kinnusen mukaan sairaalasta ei suinkaan olla tekemässä uutta luonnonpuistoa.

– Sairaaloimintaan liittyy erilaisia rajoitteita, samoin raha asettaa omat rajansa toteutuksessa. Käyttäjien odotukset voivat olla hyvinkin erilaisia kuin ideoiden toteutusmahdollisuudet.

Kukon mukaan jokaisella suurella rakennushankkeella kannattaa olla oma tarinansa. Sellainen auttaa selvästi sen läpi viemistä. Luonto sopii tarinan aiheeksi monin tavoin. Terveysvaikutusten lisäksi syitä on Kinnusen mukaan muitakin.

Jokaiselle jotakin

– Luonto on sosioekonomisestikin tasapuolinen teema. Kaikilla meistä on mahdollisuus hyödyntää sitä, ja luonto on positiivinen asia kaikille ihmisille. Esimerkiksi kirurgit ovat olleet innostuneita tästä. Jos ihminen saa katsella luontofilmejä tai -kuvia leikkausoperaation aikana, niin hoitotulokset paranevat ja ihminen paranee nopeammin. Fysioterapeutteja taas kiinnostaa ihmisten saaminen luontoon kehittämään kehonsa

tasapuolista, Juha Kinnunen sanoo.

Sairaala Novan rakentamisen kokonaiskustannusarvio on yli 400 miljoonaa euroa. Julkisessa rakentamisessa noudatettavan prosenttiperiaatteen mukaisesti hankkeeseen on valittu kaksitoista taiteilijaa, jotka tekevät kansallispuistoteemasta lähtevää taidetta sairaalan eri tiloihin. Ajatuksena on, että sairaalan tuleville asiakkaille annetaan tilaa tehdä kokonaisuudesta omilla ajatuksillaan elämys.

Menossa olevien sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusten myötä sairaalat tulevat kilpailemaan asiakkaista. Luonto-teeman tuottamasta asiakaskokemuksesta

»Jos ihminen saa katsella luontofilmejä tai -kuvia leikkausoperaation aikana, niin hän paranee nopeammin.»

voi hyvinkin tulla Novalle melkoinen kilpailuvaltti.

Terve luonto, terve ihminen

– Suurin osa Suomen sairaalaverkostosta on rakennettu 1950- ja 60-luvuilla, kuvaa johtaja Kinnunen sairaanhoitopiiristä nykytilannetta.

– Se rakennuskanta alkaa olla elinkaarensa päässä. Nyt voimme tarjota asiakkaille uudet, modernit ja vähän erilaiset tilat kuin perinteisessä sairaalassa. Uskon, että se toimii myös vetovoimatekijänä.

Metsähallituksen Luontopalveluille osallistuminen Sairaala Novan kaltaiseen hankkeeseen tuo Timo Kukon mukaan merkittävää lisäarvoa.

– Se tuo työollemme arvostusta ja lisätarvetta. Keski-Suomessakin virkistyskohteista puretaan jo tulipaikkoja rahanpuutteen takia. Uupunut ihminen ei tuo kenellekään kauheasti euroja, mutta voi tuottaa lisää terveydenhoitokuluja. Ihmisen hinta, ja terveen ihmisen arvo on ymmärrettävä paljon nykyistä paremmin. Luontokokemukseen pitää olla mahdollisuus jokaisella ihmisellä. ♦

Ollikkalan Olkipossu

Ollikkalan olkipossujen touhuja katsellessa tulee hyvälle tuulelle. Vilkkaat possut pöyhivät pahnoja sydämensä kyllyydestä.

Teksti ja kuvat: Markku Pulkkinen

JARI JA VEERA OLLIKKALA, isä ja tytär, ovat valinneet valtavirrasta poikkeavan tavan tuottaa sianlihaa. Sioilla on tuplasti tilaa normaalisikalaa verrattuna. Olkipohja ja isot karsinat tarjoavat eläimille mahdollisuuden lajinnukaiseen käyttäytymiseen. Emakotkin saavat liikkua ja porsia vapaasti.

”Vuoteen 2015 saakka toimimme emakkorenkään keskusyksikkönä. Yhteistyötilat lopettivat yksi toisensa jälkeen ja piti päättää, miten pärjätään siitä eteenpäin. Samoihin aikoihin sain Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan kautta idean vapaasta porsituksesta. Tutustuin asiaan Hollannissa ja vakuutuin menetelmästä”, Jari Ollikkala muistelee.

Asiat etenivät ripeästi ja jo vuoden 2016 heinäkuussa tila oli kasvattanut ensimmäiset olkipossut myytäväksi suoraan kuluttajille.

”Olen aina halunnut tehdä asioita hieman eri tavalla kuin muut. Sama tuntuu tarttuneen myös Veeraan”, Jari hymyilee.

”Oli todellinen onni, ettei pankinjohtaja myöntänyt minulle vuonna 2010 lainaa emakkosikalan laajennukseen. Nyt olisin pahassa pulassa.”

PEHMEÄÄ. Porsaatt
saavat tonkia olkipehkuu
kärsänsä kyllyydestä.
Taustalla Veera Ollikkala.

Tällä hetkellä Ollikkalan sikalassa, Vihdin Haimoossa, kasvatetaan vuodessa 700 porsasta lihasioiksi.

Hyvinvointi ykkösenä

Ollikkalan olkipossun myyntivaltti on eläinten hyvinvointi, mikä on aistittavissa eläinten käyttäytymisestä. Asiakkaat maistavat hyvinvoinnin myös lihassa. Eläimet eivät stressaannu missään vaiheessa puolen vuoden mittaista elämäänsä.

Porsaat saavat emän maitoa yhdeksän viikon ikäiseksi, minkä ansiosta kasvukiihdytys on kova. Normaalisissa tuotannoissa porsaat vieroitetaan emästä neljän viikon iässä.

”Hyvät kasvatulokset vakuuttivat minut heti alussa. Olemme myös löytäneet keinon saada emakot tiineiksi normaalissa tahdissa eli neljän viikon kuluttua porsimisesta, joten pitkä imetysaika ei hidasta tuotantokiertoa”, Jari Ollikkala kertoo.

Veera Ollikkala valmistui agrologiksi Hämeen ammattikorkeakoulusta viime

keväänä. Hän on isänsä kanssa samoilla linjoilla kasvatustietojen suhteen.

”On tärkeää, että eläin saa toimia niin kuin itse haluaa. Sikalassa on myös paljon mukavampi työskennellä, kun tilaa on paljon ja ilma raikas. Jos tämä olisi tavallinen sikala, en olisi jatkanut sikalan pitoa”, Veera pohtii.

Veeralla on haaveena sianlihan free range -tuotanto, mutta afrikkalaisen sikaruton vaaran vuoksi sikojen laidunnusta on nyt mahdotonta järjestää.

Suoraan kuluttajille

Ollikkalan lihasiat tuostetaan noin sadan kilometrin päässä Pajjan tilateuras-tamossa Urjalassa. Aikaisemmin lihat leikkettiin Reinin lihassa ja myytiin myös suurelta osin sen kautta. Viime syksynä mukaan tuli uusi yhteistyökumppani: Mattila Bros. Tampereelta. Nyt Ollikkalan olkipossu myydään Mattilan Vapaa Possu -merkin alla. Yhteistyössä on mukana kaksi muutakin sikatilaa.

Osan tuotannostaan Ollikkalat myyvät suoraan tilalta 6:n, 12:n ja 18

kilon laatikoissa. He myyvät lihaa myös lähiseudun Reko-renkaiden kautta.

”Lihakilolle saa noin kaksinkertaisen hinnan tavalliseen ketjutuotantoon nähden. Työtä on sen verran enemmän, että tavoitteena olisi saada kolminkertainen hinta”, Jari visioi.

Suoramyyntissä 18 kilon lihalaatikko maksaa 11 euroa kilolta. Perinteisen, noin 30 kiloa painavan, paloitetun porsaan puolikkaan kilohinta on 7,20 euroa. Tilalla on joka toinen viikko lihan noutopäivä.

”Lihakilolle saa noin kaksinkertaisen hinnan tavalliseen ketjutuotantoon nähden.”

SUORAAN TILALTA. Ollikkalan olkipossua myydään laatikoittain suoraan tilalta ja Reko-renkaissa. Suurin osa lihasta myydään tamperelaisen Mattila Bros -yrityksen Vapaa Possu -tuotemerkin alla.

KASVATTAJAT. Jari ja Veera Ollikkala kehittävät mielellään uutta. Molemmat pitävät työskentelystä raikkaassa ja avarassa sikalassa.

Omaa tilateurastamoaa Ollikkalat eivät aio perustaa.

”Siinä ei olisi järkeä, sillä työmäärä lisääntyisi valtavasti. On parempi keskittyä kasvattamiseen ja teurastaa ja paloitella lihat muualla. Kasvattamisessakin on riittävästi työtä”, Jari painottaa.

Tilan työt hoidetaan Jarin ja Veeran voimin. Melko usein apuna on harjoittelija Helsingin yliopistolta. Yliopiston opetus- ja tutkimustilana toimiminen on tuonut paljon hyvää tietotaitoa ja uusia ideoita. Tällä hetkellä tutkitaan muun muassa rokotusta karjuporsaiden kastrointimenetelmänä.

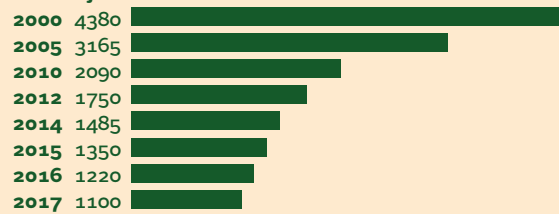
Rehuviljoja tila tuottaa 50 hehtaarin viljelyalalla ja ostaa naapurutilalta lisää. Lisäksi sioille tarjotaan GMO-vapaata rehutiivistettä.

Ollikkalan sikatilalla pohditaan parhaillaan sukupolvenvaihdon toteuttamistapaa. Jari on 55-vuotias ja Veera 30-vuotias, joten aikaa pohdintaan vielä on. Jarin vaimo, Tiina Ollikkala, käy töissä tilan ulkopuolella. ♦

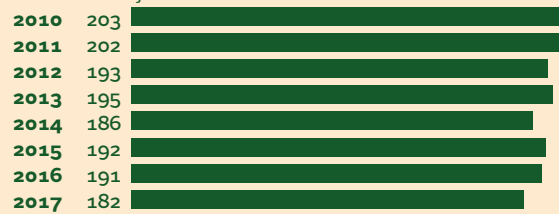
Lisätietoja: www.ollikkalansikatila.fi.

Suomen sikatalous lukuina

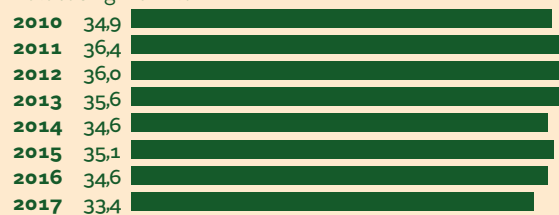
Sikatilojen lukumäärä

Tuotanto miljoonaa kiloa

Kulutus kg/henkilö

Merkittävin vientikohde on Uusi-Seelanti ja merkittävin tuojamaa Saksa.

1,42 €/KG

Tuottajahinta vuonna 2016. Hinta aleni 4 % ja vastasi EU:n keskihintaa.

100 %

Sianlihan tuotannon määrä kulutuksesta vuonna 2016.

Lähteet: Kantar TNS Agri Oy, Luke ja Suomen Gallup Elintarviketieto Oy

Sika-ala on murroksessa

Sikatilojen määrä vähenee. Lihatalot sitovat tuottajat yhä tiukemmin ohjaukseensa. Osa tiloista on valinnut oman tiensä.

LIHAN KULUTUKSEN vähenemisestä puhutaan paljon, mutta tilastoissa se ei näy. Ihmiset syövät koko ajan enemmän lihaa, viime vuonna 81 kiloa henkilökohden. Lihalajeista suosituin on edelleen sianliha. Sitä syötiin viime vuonna 33,4 kiloa henkilökohden.

Sianlihan kulutus on vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana viisi prosenttia. Kulutus on siirtynyt erityisesti siipikarjan lihaan, mutta myös nautanlihaan.

Sianlihaa tuottavia maatiloja on Suomessa tällä hetkellä reilu tuhat. Kymmenen vuotta sitten sikatiloja oli 2 700.

Sianlihan omavaraisuus on pysynyt viime vuosina sadan prosentin tuntumassa. Kokonaiskulutus viime vuonna oli 184 miljoonaa kiloa. Sianlihaa vietiin 32 miljoonaa kiloa ja tuotiin saman verran. Viennin odotetaan kasvavan, kun Atria ja HKScan saivat vientiluvat Kiinaan. Tärkeimpiä vientikohteita ovat Viro, Ruotsi, Uusi-Seelanti, Japani ja Etelä-Korea. Kysyntää turvalliselle ja

eettisesti tuotetulle sianlihalle löytyy.

Vahvasti ketjuohjatussa sianlihan tuotannossa ja isoissa tuotantoyksiköissä on riskinsä. Keväällä Liedossa todettu ison emakkosikalan salmonellaepidemia aiheutti välittömästi seitsemän prosentin loven Atrian lihan tuotantoketjuun. Sitä joudutaan paikkaamaan tuonnilla.

Pienemmät sianlihan jalostajat ovat valitelleet jo aikaisemmin lihapulaa. Ne ostavatkin ison osan raaka-aineestaan Saksasta.

Luomusianlihasta on kroonista pulaa, sillä Suomessa on vain 12 luomusikalaa. Vain 0,5 prosenttia sianlihasta on luomua. Etenkin luomukinkkuja kysytään paljon tarjontaa enemmän.

Sianlihan muuttunut tuotantoketju sekä lähiruoan ja eettisten tuotantotajien arvostuksen lisääntyminen ovat avanneet markkinoita uusille tavoille tuottaa sianlihaa. Tässä esitellyt Kiven Säästöpossu Karkkilasta ja Ollikkalan sikatila Viuhdistä ovat alan pioneereja. Molemmissa yrityksissä on agrologi ohjaimissa. ♦

Luomupossu käy kaupaksi

Kiven Säästöpossu Karkkilassa tuottaa luomusianlihaa ja myy sen suoraan kuluttajille. Erikoistuminen on ollut keino pärjätä.

KUUMA KESÄPÄIVÄ ei haittaa ulkotarhassa tonkivia porsaita. Seinän viereltä löytyy varjoa, jossa on kiva köllötellä. Tilan isäntäparikin näyttää tyytyväiseltä katsellessaan possujen touhuja.

”Kauppa käy grillikaudella hyvin. Asiakkaat arvostavat tuoretta luomupossua”, agrologi (AMK) Reetta Kivi kuvailee kesän tunnelmia. Yrittäjäkumppani ja aviopuoliso Timo Koli on käynyt levittämässä aamusta pellolle pari kuormaa kuivalantaa ja liittyy juttuseuraan.

”Kuivaa on ja se näkyy viljakasvustoissa. Ostamme joka vuosi suurimman osan rehuviljasta, joten kuivuus ei ole meille katastrofi”, Timo toteaa.

Pitkät luomuperinteet

Kiven tilalla on pitkät perinteet luomutuotannossa ja suoramyynnissä. Reetta Kiven isä, Seppo Kivi, siirsi tilan pellot luomuun vuonna 1989. Pari vuotta sen jälkeen tilalle rakennettiin pienteurastamo ja aloitettiin lihan suoramyynni ensimmäisten joukossa. Sikojen kasvatusta muutettiin luomutuotannoksi vuonna 1998.

Kun Reetta ja Timo ottivat tilan hoitaakseen vuonna 2005, ei ollut tarvetta muuttaa toimivaa tuotantomallia. Investointeja he ovat toki tehneet vuosien varrella. Uusi luomusikalaja kuivalantala valmistuivat ensimmäisinä. Teurastamo ja lihanleikkaamo ja hieman laajennettu ja koneistusta modernisoitu. Tila on myös siirtynyt hakelämmitykseen.

”Tämä toimintatapa sopii meille. Tuotanto on sopivassa mitassa ja pystymme tuottamaan tuotteita, joille saa lisähintaa”, Timo perustelee.

Asiakkaiden hyvä palaute kannustaa jatkamaan nykyisellä linjalla. Erityises-

ti lihan makuun ja tuoreuteen ollaan tyytyväisiä. Monet asiakkaat käyvät myös mielellään katsomassa porsaiden touhuja kesällä.

Kolmesataa sikapaikkaa

Vuonna 2007 valmistuneessa luomusikalassa on 300 lihasikapaikkaa. Possut matkavat Karkkilaan vajaan kolmen kuukauden ikäisinä Timo Himbergin luomuemakkotilalta Suomusjärveltä, 50 kilometrin päästä.

Porsaat kasvavat 5–6 kuukautta väljässä, olkikuivitetussa luomusikalassa ja ulkotarhoissa. Noin 120 kilon painoisina ne teurastetaan.

Porsaiden kasvattaminen sujuu pariskunnalta rutiinilla. Markkinointi tuottaa enemmän työtä ja päänvaivaa.

”Markkina elää koko ajan. Meitä ei välttämättä tunneta edes lähiseudulla, vaikka suoramyynniä on ollut lähes 30 vuotta. Jokaisen kilon myymisessä on oma työnsä. Reko-ringit ovat myös lisänneet työmäärää”, Reetta summaa.

Kanta-asiakkaat muodostavat vahvan pohjan myynnille. Kiven luomupossua markkinoidaan www- ja facebook-sivujen kautta sekä satunnaisin lehti-ilmoituksin. Ihmisiä kutsutaan myös avointen ovien päville pari kertaa vuodessa. Suurin osa asiakkaista asuu pääkaupunkiseudulla.

Rekojen ja tilamyynnin lisäksi luomupossua myydään myös moniin Etelä-Suomen ravintoloihin. Ravintolamyynniä yrittäjät pyrkivät lisäämään, sillä ne pystyvät ottamaan vastaan isompia erii.

Suomen pienin teurastamo

Yrittäjät kuvailevat teurastamoaan ja lihanleikkaamoaan Suomen pienimmiksi. Neliöitä on vain kuutisenkymmentä. Toisen Suomen ennätyksen yritys tekee

Kiven Säästöpossu

Yrittäjät: agrobiologi (AMK) Reetta Kivi (41) ja Timo Koli (42) vuodesta 2005 alkaen

Tila kasvattaa luomulihasikoja

Oma pienteurastamo, kaikki liha myydään itse

Viljelyala 50 ha

SIKALA. Yli puolet porsaanlihasta ja liha-jalosteista myydään suoraan tilalta, loppu menee ravintoloihin ja Reko-jakeluihin, Reetta Kivi ja Timo Koli kertovat.

KOMPAKTI. Teurastamo ja lihanleikkaamo mahtuvat 60 neliöön. Luomumakkarat jalostetaan Perniön Lihassa.

teurasmatkan lyhydessä. Siat kävelevät itse 20 metriä sikalasta teurastamoon. Siinä ei ehdi stressi iskeä, vaikka matka loivaa ylämäkeä onkin.

Suurin osa lihasta myydään tuoreena suoraan lihanleikkaamosta. Toiminta onkin taloudellisesti tehokasta.

Teurastamossa työskentelee yksi vakituinen työntekijä, joka teurastaa eläimet ja leikkaa lihan. Kaksi osa-aikaista työntekijää hoitavat asiakaspalvelua, lihan jakelua ja siivoavat. Kaikki työt hoituisivat myös yrittäjien voimin, mutta he haluavat pitää oman työmääränsä kohtuullisena. Reetan työn painopiste on teurastamon puolella ja Timon tuotantopuolella.

Isot myyntierät tavoitteena

Kiven Säästöpossun tuotevalikoima on laaja: possun puolikkaasta nakkeihin ja grillimakkariin. Nakit ja makkarat yritys teettää Perniön Lihassa.

”Puolikkaat possut, 20 kilon possukassit ja lihajalosteet myymme aina tuoreina. Pienet erät ja yksittäiset lihanpalat myydään yleensä pakastettuina”, Reetta valottaa.

Valmiiksi leikatun possun puolikkaan saa 5,90 euroa ja 20 kilon lihalajitelman 8,70 euron kilohinnalla.

”Pyrimme myymään mahdollisimman paljon puolikkaita possuja, sillä se on meidän kannaltamme selkeintä. Reko-jakeluissa ihmiset kuitenkin ostavat

mielellään pieniä määriä kerrallaan, mikä teettää lisää työtä ja näkyy hinnoissa. Reko-torien kiertäminen vie paljon aikaa”, Timo tietää.

Pelkkiä joulukinkkuja tila ei myy, mutta puolikkaan possun ostaja voi jättää kinkun kinkkuhotelliksi nimettyyn pakkasvarastoon odottamaan joulua, jolloin kinkku ei vie tilaa kodin pakasteakaapista.

Talous hallussa

Timo Koli on atk-merkonomian koulutuksestaan johtuen kiinnostunut numeroista, joten tilan talous on tarkassa seurannassa. Kirjanpito, tilinpäätös ja veroilmoitukset tehdään itse.

”Haluamme pitää talousasiat omissa käsissä. Silloin tiedämme tarkasti, missä mennään, ja toiminta pysyy kannattavana. Teemme myös kustannus- ja kassavirtalaskelmia. Ne ovat tärkeitä etenkin investointeja suunniteltaessa”, Timo tähdentää.

”Ainahan kannattavuus ja tuntipalkka voisi parempikin olla, mutta suhteellisen tyytyväisiä olemme nytkin.”

Suurempia muutoksia yrittäjät eivät toimintaansa tällä hetkellä suunnittele. Free range -lihan kysyntä on maailmalla ollut kasvussa, mutta sikojen laiduntaminen ei innosta yrittäjiä. Laidunta tarvittaisiin paljon, sillä siat tonkivat maan nopeasti mustalle mullalle.

Yrittäjäpari vaikuttaa kaikinensa tyytyväiseltä työhönsä ja elämäänsä. Vaikka työtä on riittävästi, mahtuu elämään muutakin, kuten 6- ja 9-vuotiaiden tyttöjen ja 13-vuotiaan pojan kanssa touhuamista. Yhteisenä harrastuksena ja ajasta irrottajana kaikilla on partiotoiminta. Partiossa roihahti aikanaan myös yrittäjien keskinäinen rakkaus. ♦

Lisätietoja: www.luomupossu.fi

25 vuotta luonnon- tuotetyötä

Arktiset Aromit ry vietti 25-vuotisjuhlaa kesäkuussa. Yhdistyksen perustamisesta asti toiminnanjohtajana työskennellyt, eläkkeelle siirtynyt Simo Moisio vaikutti merkittävästi koko luonnontuotealan kasvuun ja kehitykseen.

Teksti: Birgitta Partanen

LUONNONTUOTEALAN valtakunnallinen toimialajärjestö Arktiset Aromit ry edistää toiminnallaan luonnontuotteiden talteenottoa, jatkojalostusta ja käyttöä yhdessä jäsenyritystensä kanssa. Yhdistys perustettiin vuonna 1993 Sotkamossa ja toimi aluksi Seinäjoella, mutta siirtyi toiminnanjohtaja Simo Moisio mukana vuonna 1997 Suonenjoelle ja vuonna 1998 sen kotipaikaksi vakiintui Suomussalmi.

– Pohja koko toiminnalle luotiin Itä-Suomen marja- ja vihannesprojektin yhteydessä toteutetulla poimintakilpailulla, jonka yhteydessä saatiin kartoitettua luonnontuotteiden ostajat ja aktiiviset poimijat valtakunnallisesti, ja aloitettiin yhteistyö yritysten kanssa, kertoo Moisio.

Yhdistyksen 25-vuotisjuhlassa 18.6.2018 Suomussalmella Moisio teki katsauksen yhdistyksen toimintaan ja alan kehitykseen. Muutos on ollut suurta. Aikoinaan kyläkaupat ostivat marjoja ja välittivät niitä pakasteyrityksille, ja Valio osti sienä. Kyläkauppojen lopettamisen jälkeen marjanosto siirtyi marjatukureittien alihankkijoille, ja sienten osto keskittyi sieniyrityksille Valion luovuttua sienten jalostuksesta.

– 1990-luvulla marja- ja sienten poimintaan tuli venäläisiä, myöhemmin myös ukrainalaisia ja thaimaalaisia. Mu-

kana on toki vielä myös suomalaispoimijoita, joita on koetettu aktivoita erilaisilla kampanjoilla ja kilpailuilla. 2000-luvulla on ala monipuolistunut, yrttien arvostus on kasvanut ja luonnon raaka-aineiden merkitys on oivallettu myös muun muassa kosmetiikkasektorilla ja matkailussa.

Kansainvälistä näkyvyyttä

Yhdistys on viestinyt aktiivisesti luonnontuotteista ja saanut lisättyä kiinnostusta niitä kohtaan. Hanketoiminnalla, kampanjoilla ja näytävillä kilpailuilla on edistetty luonnontuotteiden käyttöä ja talteenottoa. Tieto luonnontuotteista on tavoittanut ihmisiä neuvoloista ja nuorisosta ikäihmisiin sekä kotitalouksista ja ammattikeittiöistä jatkojalostusyrityksiin. Kansainvälinen toiminta ja kotimaisten luonnontuotteiden menekinedistäminen alkoi vahvistua 2000-luvun alussa.

– Osallistuminen kansainvälisille messuille omalla osastolla ja näkyvyys messujen ohjelmatarjonnassa on edistänyt luonnontuotteiden vientiä ja tunnettua. Kansainvälisten ryhmien, ostajien ja tiedotusvälineiden vierailut ovat saaneet aikaan paljon näkyvyyttä. Esimerkiksi erästä japanilaista tv-ohjelmaa seurasi 25 miljoonaa katsojaa, paljastaa Moisio.

Yhdistyksen sivustolla on tietoa marjoista, sienistä, yrteistä ja erikoisluonnontuotteista useilla eri kielillä. Moni-

METSÄSSÄ.
Marjastusta Simo
Moisio ei jätä
eläkkeelläkään.

»Tuntureitten rinteillä kasvoi mustikkaa niin paljon, että ämpärin sai kerättyä täyteen yhdeltä paikalta tarvitsematta sitä edes siirtää.»

Arktiset Aromit ry

Luonnontuotealan valtakunnallinen toimialajärjestö

Perustettu vuonna 1993

Edistää luonnontuotteiden talteenottoa, jatkojalostusta ja käyttöä sekä tuotteiden laadunparantamista

Tuottaa luonnontuotealan kehittämistä tukevia palveluja yrityksille, alan sidosryhmille ja kansalaisille

Kasvattaa luonnontuotteiden arvostusta Suomessa ja kansainvälisesti

Tarjoaa tietoa ja materiaaleja luonnontuotteista useilla eri kielillä

Toiminnanjohtaja 1.7.2018 alkaen
agrologi (AMK), FM Birgitta Partanen
www.arktisetaromit.fi

Simo Moisio

Pohjois-Karjala projektin ravitsemus-/terveyskasvatussuunnittelija 1980–1985

Itä-Suomen Marja- ja Vihannesprojekti (1986–1990)

Kotimaiset Kasvikset ry (1991–1992)

Helsingin yliopiston maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus Valtakunnallinen luonnontuoteprojekti (1993–1996 alku)

Arktiset Aromit ry, toiminnanjohtaja (1996–2018)

Suosikkiluonnontuotteet: mustikka, kangasrousku, vuohenputki

Harrastukset: mökkeily, matkustaminen, patikointi, pyöräily ja hiihto

Kunnianosoituksia: Paikallislehdistö: Antti Patsas 2005, Maataloustoimittajat ry: Tiedonjyvä 2007, Agronomiliitto ry: Vuoden Vaikuttaja 2010, Kainuun liitto: Pro Kainuu 2011, Savo-Kainuun journalistiyhdistys: Vuoden Tiedottaja 2014, Kordelinin säätiö: Jaakko Kolmosen ruokakulttuuri-palkinto 2018.

MARJOJA. Arktiset Aromit ry edistää luonnontuotteiden käyttöä.

puolista esite- ja opetusmateriaalia löytyy runsaasti myös sähköisenä. Yhdistys on julkaissut oppaita ja kirjoja, joista monet ovat Moision käsialaa. Niitä käytetään laajasti myös alan opetuksessa.

Mielenkiinnon kohteista tuli elämäntyö

Moisiole itselleen luonto on aina ollut minulle keskeinen osa virkistytymistä ja rauhoittumista. Lapsena hänestä oli mukava hiihtää eri paikoissa ja tutustua siten erilaisiin ympäristöihin, kesäisin tehdä retkiä monilla eri suunnilla. Jo lukioajalta mieleen jäivät Toivo Rautavaaran sieniä koskevat radio-ohjelmat, mutta varsinaisesti hän innostui marjoista armeijassa Lapin kuuden viikon leirillä.

– Harjoitusalueelle oli siviileiltä pääsy kielletty ja tuntureitten rinteillä kasvoi mustikkaa niin paljon, että ämpärin sai kerättyä täyteen yhdeltä paikalta tarvitsematta sitä edes siirtää, muistelee Moisio.

Sieni-innustus tarttui italialaisilta USA:n maatalousministeriön rahoittaman ravintotutkimuksen aikana. Siinä tehtiin toinen osa Italiassa ja toinen Liperissä muuttaen ruokavaliot päinvastaisiksi.

– Italian ryhmä näki Pohjois-Karjalan tutustumismatkalla Liperin kyläteitä kiertäessämme kuusikoissa herkkutatteja ja vaati oitis linja-auton pysähtymään, naurahtaa Moisio.

Työskentely valtakunnallisissa projekteissa eri maakunnissa on opettanut Moisiota tuntemaan koko Suomen ja sen eri alueiden erityisominaisuudet, mistä on ollut paljon hyötyä valtakunnallisten verkostojen kokoamisessa ja toimijoiden yhteistyön rakentamisessa. Työuran lopputuotuksena saadut lukuisat huomionosoitukset

ovat auttaneet Moisiota itseäänkin ymmärtämään työn merkityksen. Kiitosta saavat myös työkaverit. – Olen iloinen siitä, että olen

onnistunut toteuttamaan valtakunnallista maaseudun kehittämistoimintaa maaseudulta käsin. Lähes kaikki muut valtakunnalliset maaseudun kehittäjät ovat siirtyneet kaupunkiin. Arktiset Aromit ry:n hyvä ja innostunut ilmapiiri on ollut tärkeä tulosten saavuttamisessa ja tarjonnut paljon hauskoja hetkiä.

Tuotekehitykseen saatava tukea

Moision mielestä tulee päättäjien ja rahoittajien jatkossa entistä painokkaammin kiinnittää huomiota tuotekehityksen ja markkinoinnin edistämiseen. Ilman tukea on vaikea synnyttää maailmalla menestyviä tuotteita tai rakentaa markkinointiyhteistyötä.

– Luonnontuotealalla yritykset sijaitsevat hajallaan ja siksi tarvitaan neutraalia, ulkopuolista tahoa valtakunnallisen verkoston kokoamisessa ja ylläpidossa, ja viennin tukena tarvitaan syvällistä tietoa. Arktiset Aromit ry:llä on tärkeä rooli myös luonnontuotteiden talteenotto- ja säilyttämisen, eikä meillä kotitarvepoiminta ole samalla tavoin romahtanut kuin Ruotsissa.

Moisio siirtyi eläkkeelle 25 vuoden ansiokkaan työn jälkeen heinäkuun alussa. Aika on kulunut matkustellessa Suomessa ja lähimaissa, polttopuiden teossa tykkylumikaadoista, kalastellessa, puutarhatöissä ja tietenkin marjojen poiminnassa. Eläkkeelle hän jäi hyvillä mielin.

– Koen onnistuneeni työssäni ja olen erityisen iloinen siitä, että Arktiset Aromit ry:n toimintaa pystytään jatkamaan. Vaikka pysyvää rahoitusta ei edelleenkään ole, on viime vuosina luonnontuotealan merkitys päättäjien keskuudessa huomattu. Jatkajaltani toivon sinnikkyyttä rahoituksen hankinnassa, taitoa ja tasapuolisuutta toimia yritysten kanssa ja kykyä tarttua uusiin ideoihin ja toimintamalleihin niin, että yrityksille ja alan toimijoille on koko ajan jotain uutta. ♦

Ideakilpailu luonnontuotteiden keruun edistämiseksi

Kilpailuaika on 17.8.–30.11.2018. Katso lisää: <https://biotalouskampus.fi/ideakilpailu/>

Järjestöjäsenen henkivakuutus

MAKSAA PARI TÖTTERÖÄ KUUSSA

Tee pieni päätös, jolla voi olla valtava merkitys. Henkivakuutus auttaa säilyttämään perheesi nykyisen elintason, jos toinen jää yksin pitämään huolta kaikesta. Järjestöjäsenenä saat Ifistä vakuutuksen jo muutamalla eurolla kuussa. Jos asia kiinnostaa edes pikkuisen, aloita katsomalla oma hintasi nyt heti.

henkivakuutuskuntoon.fi

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n tekemä hintavertailu 9/2016) järjestöjäsenille myöntää Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

Tutkitusti
SUOMEN
EDULLISIN*

010 19 19 19

if..

Tärkein onkin mykorritsa

Yksikään puu ei voi elää metsässä ilman sienijuurta. Se auttaa puuta saamaan ravinteita ja sietämään kuivuutta.

Teksti: Tiina Eklund

Adobestock

ALOITIN symbioottisten sienien parissa vuonna 2000. Ensimmäiseksi tutkimme, onko kaupallisilla metsätaimilla sienijuuria. Näin kertoo Luonnonvarakeskuksen (Luke) maaperämikrobiologian johtava tutkija **Taina Pennanen**.

– Osalla taimista oli sienijuuri ja osalla ei. Havaitimme, että mitä aiemmin ja vahvempana taimien lannoitus aloitettiin, oli seurauksena pienijuurisia taimia ilman sienijuurta. Annettavan typen ja fosforin määrällä on suora yhteys siihen, millainen juuristo ja sienijuuri puulla on, kertoo Pennanen.

– Paljon lannoitetut ”pullamösö”-taimet ovat valmistautumattomia istutukseen. Jos taimi saa paljon valmiita mineraalilannoitteita tarhalla, se ei muodosta sienijuuria ja juuristo jää pieneksi. Tällaiset taimet myös maistuvat myyrille, koska ne jäävät nopeasti kasvaneina ilman puolustusyhdisteitä, kertoo Pennanen.

Pennanen mukaan osa metsätaimien hoitoa hoitaa taimikasvatuksen edelleen hyvin runsaan lannoituksen voimin, mistä sienijuuri kärsii.

–Yksikään puu ei voi elää metsässä

ilman sienijuurta. Se pitää hankkia ja nopeasti, jos aikoo jatkaa elämää. Noin 85 prosenttia maailman kasveista on riippuvaisia sienijuuresta, muistuttaa Pennanen.

Nopeampi kasvu sienijuurella

Eri taimialkuperien kasvua on tutkittu pitkään, mutta mykorritsan roolia puiden kasvussa alettiin pohtia vasta paljon myöhemmin.

– Alun perin olimme edelläkävijöitä juuristotutkimuksessa. Tutkija **Peitsa Mikola** teki urauurtavaa työtä Suomessa 1950-luvulla. Sitten tieto katosi, se unohtettiin, sanoo Pennanen.

Suomessa aloitettiin peltojen ja metsien lannoitus.

– Peltojen hiilivarasto on nyt vähentynyt. Mikrobit voidaan laskea hiilessä ja hiiltä on kadonnut pelloilta. Sitä korvataan suurella lannoitemäärällä. Mikrobit pitäisi saada jälleen lisääntymään pelloilla, ne kytkeytyvät niin moneen asiaan.

Pennanen tutkimusryhmässä valmistui väitöskirja vuonna 2008, jossa havaittiin puiden kasvavan kaksi kertaa nopeammin, jos niillä on paljon symbioottisia sieniä kavereina. Hyvin kasvavilla puilla on yli 30 sienilajia ja huonosti kasvavilla alle 20 lajia, kertoo Pennanen.

↑METSÄ. Sienijuuren merkitys metsän kasvuun ja terveyteen on suuri.

➤SIENIJUURI. Mykorritsa muodostaa sukan puun juuren päälle. Kuvassa Burgundin tryffelin rihmastoa.

– Mikrobit elävät metsissä parin metrin kokoisissa laikuissa. Mitä laajempi juuristo puulla on, sitä paremmin se tavoittaa symbioottisia sieniä metsässä.

Hänen mukaansa mykorritsat ovat erikoistuneita: toinen ottaa erityisesti vettä, toinen fosforia ja joku tyyppä. Joku taas suojaa taimea kuivuudelta.

– Avohakkuussa osa mykorritsoista häviää. Sienijuurta voi säästää jättämällä säästöpuita. Varpukasveilla on osittain samoja mykorritsoja kuin puilla, muttei poimittavia sieniä. Myös kannoissa säilyy sienijuurta. Nopea metsänuudistaminen auttaa säilyttämään monimuotoista sienijuuristoa alueella, neuvoo Pennanen.

Hyvä juuristo A ja O

Akatemiatutkimuksen havainto oli, että nopeasti kasvavilla taimilla oli erilainen juuristo.

– Luonnossa menestymisen salaisuus on hyvin haaroittuva juuristo. Sillä taimet haravoivat muita paremmin

Rihmasto ja juuria

Mikrobi on ylestermi, joka tarkoittaa yleensä rihmamaisia sieniä ja bakteereja.

Mykorritsa eli sienijuuri elää symbioosissa kasvin kanssa. Sienijuuri saa kasvilta sokereita ja kasvi sieneltä vettä sekä ravinteita.

Ympäys tarkoittaa sienijuuren lisäämistä puun juurelle, jotta sieni muodostaisi puun juureen sienijuuren eli mykorritsan.

Metsässä näkyvä ”sieni” on sienirihmaston itiöemä eli itiötä tuottava lisääntymiselin.

Sienijuuria eri puolajella:

Kuusi: Iso kuusi: mm. seitikit, rouskut, haperot, kärpässienet ja kuusenherkkutatti. Pieni kuusi: mm. tähtihumukka, silokultaorvakka ja säiehumukka

Mänty: mm. tatit, rouskut, kärpässienet. Tatit ovat iso ryhmä, joka on enimmäkseen männyn seuralainen.

Koivu: mm. kanttarelli, koivunpunikkittati

Haapa: mm. haavanpunikkittati.

Harri Kähkönen

diversiteettiä ja saavat mm. sienikumppaneita, jotka auttavat veden ja ravinteiden hankinnassa, kertoo Pennanen.

Puiden juuristoon tulisikin jatkossa kiinnittää paljon enemmän huomiota. Se vaikuttaa eniten puun kasvuun ja menestykseen.

– Juuriston pitäisi olla yhtä iso kuin verson eli juuri-verso-suhteen hyvä. Taimen paakku ei saa hajota käsiteltäessä. Lisäksi pitäisi näkyä sienirihmasto. Puun juuri itsessään on paljas, rihmasto näyttää hieman homeelta juuristossa, selventää Pennanen.

– Sienijuuri kumppani auttaa taimea saamaan ravinteita ja sietämään kuivuutta. Taimi on muutoinkin terveempi.

Sienijuuri kaupan

Kaupoissa myydään erilaisia mykorritsa-tuotteita, jotka tuoteselosteen mukaan lisäävät eli ”ympäpäivät” sienijuuren maahan ja parantavat sillä kasvien kasvua.

– Suurin osa tämän päivän mykorritsa-ympäistä on täyttä huijausta, toteaa Pennanen.

Hänen mukaansa maailmalta on löydetty yksi erittäin hyvä havupuun sienijuuri-ympä.

– Se on tehty douglaskuuselle. Puu

kasvaa 60 prosenttia enemmän viiden vuoden aikana, kertoo Pennanen.

Sama ympä ei sovi kaikille puille.

– Sienijuuret ovat hyvin spesifejä. Tuo ympä toimii douglaskuusella Ranskassa, mutta vastaavasti pienensi männyn kasvua 40 prosenttia Ruotsissa. Jos

Havaittiin puiden kasvavan kaksi kertaa nopeammin, jos niillä on paljon symbioottisia sieniä kavereina.

Tiina Eklund

TUTKIJA. Taina Pennanen tutkii sienten ja puiden yhteiselämää.

sienijuuri ei ole adaptoitunut sääoloihin, se saattaa hävitä kilpailun paikallisten sienijuurien kanssa, kertoo Pennanen.

Kuusimetsissä viihtyvät mm. seitikit, rouskut, haperot, kärpässienet ja kuusenherkkutatti. Yrityksistä huolimatta näitä ei onnistuttu ympäpäämään kuusen taimiin.

– Lähdin ensimmäisenä selvittämään DNA-tutkimuksella kuusen taimien sienijuuria. Selvisi, että metsissä näkyvät sienet viihtyvät vain isojen kuusten rinnalla. Taimen seuralaisena on toiset lajit, paljastaa Pennanen.

Syyksi Pennanen kertoo, ettei taimilla ole antaa riittävästi yhteyttämistuotteita näkyville sienille. Taimien sienikaverit kasvattavat pienen itiöemän esimerkiksi oksanpalaan tai lahoppuun kylkeen.

– Kuusentaimen kavereina ovat mm. tähtihumukka, silokultaorvakka ja säiehumukka, kertoo Pennanen.

Tutkimuksissa on saatu eristettyä sienijuuria, jotka lisäävät kuusten taimien kasvua.

– Meillä olisi tarjolla sienijuuria, jotka auttavat kuivuuden torjunnassa, veden- ja ravinteiden otossa. Ne lisäävät taimien kasvua 20 prosentin luokkaa. Nyt pitäisi vain löytää firma, joka alkaa tuottaa sitä markkinoille, kertoo Pennanen. ♦

Tuhansien eurojen tryffeli

Puun juuristossa on hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Tryffelintuotanto on vasta alkamassa Suomessa.

Teksti: Tiina Eklund

Harri Kähkönen

KÄVELEMME viljelmällä, missä tammen ja pähkinäpensaas taimet kasvavat suorissa riveissä. Jossain jalkojemme alla Burgundin tryffelin rihmasto levittäytyy ja valmistautuu tuottamaan ”mustia timantteja” eli kulinariestien himoitsemia tryffelisiä.

Tuon tuoksuva ja makunystyröitä hivelevän pallomaisen sienen kilohinta pyörii sadoissa euroissa. Kotimainen tuotanto viedään käsistä ravintoloihin.

– Tein 2008 gradun kasvihuonekurkun juuriston viilennyksestä ja törmäsin tutkimuksiin tryffeleistä. Aihe kiinnosti ja halusin oppia lisää. Ostin vuonna 2010 Ranskasta pähkinäpensaas taimia, joihin oli ympätty tryffeliä, kertoo puutarhatieteiden maisteri Harri Kähkönen.

Syvällä laadukkaammat tryffelit

– Tässä on kolmevuotiaita pähkinäpensaas taimia. Olen kokeillut niille katteeksi lehtipuuhaketta. Se pitää maan kosteana ja suojaa pakkaselta. Myös madot viihtyvät katteen alla ja kuohkeuttavat maata, kertoo Kähkönen.

Maan suhteen Burgundin tryffeli ei ole vaativa. Se viihtyy niin hiekassa kuin savessa. Suomalainen maaperä on sille

liian hapan, joten maa vaatii kunnollisen kalkituksen. Savimaa on haastava.

– Tiivis savimaa on liian märkää tryffelinkasvatukseen. Pieni rinne on hyvä, silloin ylimääräinen vesi pääsee valumaan pois. Kalkitus tekee savimaalle hyvää, sillä kalkki sitoo savipartikkelit palloiksi ja vesi pääsee valumaan pois. Savi myös sitoo kalkkia hyvin, kertoo Kähkönen.

Kaikkein parasta olisi läpäisevä pohjakerros, missä on humusta päällä. Eli kuohkea ja ilmava maa.

Kähkönen mukaan tryffelit voivat olla hyvin pinnassa, muutaman sentin syvyydessä. Mutta jos on ollut kuivaa, löytyvät tryffelit syvemmältä.

– Silloin tuhoeläimet ja madot eivät pääse niihin käsiksi ja tryffelit ovat parempilaatuksia, valaisee Kähkönen.

Tryffelitarhan perustaminen

Kähkönen mukaan tryffelitarhan alkuvalmistelu tulee tehdä huolella.

– Ensiksi ala tulee kalkita hyvin. Kalkin tulisi levittää tasaisesti ainakin 15 senttimetrin syvyyteen joko jyrsimällä tai haraamalla. Rikkakasveista olisi hyvä päästä eroon. Jos juolavehneä on liikaa, on avokesanto hyvä vaihtoehto tai sitten viherkesanto sopivalla kasvulla. Kun taimet on istutettu alalle, kaivaisin vielä

↑ TRYFFELI. Burgundin tryffelin (*Tuber uncinatum*) kilohinta on 300–600 euroa ja normaalisato 20–30 kiloa hehtaarilla.

▲ YMPÄÄYS. Tryffelisientä voi ostaa tammen tai pähkinäpensaas (kuvasa) juuristossa.

kastelulinjat tarhaan, sanoo Kähkönen.

– Nurmikko on liian tiivis tryffelille. Niittykasvillisuus sen sijaan on hyvä. Suosittelem sellaisen kylvämistä. Tai jos sellainen on valmiiksi, niin humuspitoista ja aktiivista pintakerrosta ei kannata syväkyntää, Kähkönen sanoo.

Liasta lannoituksesta tryffeli ei pidä.

– Fosforia ei saa olla liikaa. Se voi tappaa sienijuuren. Myös liiallinen lannoittaminen on pahasta. Jos puu kasvaa liian nopeasti, on mahdollista, että sienijuuri häviää, varoittaa Kähkönen.

Oikea istutusväli

Istutusvälin tulisi olla alkuun 1000–2000 taimea hehtaarilla ja tarvittaessa myöhemmin alaa harvennetaan. Ranskassa puiden ollessa suuria on niitä jäljellä enää 500–600 hehtaarilla.

– Tiheään istutettaessa tryffelitarha alkaa tuottaa nopeammin. Varjostus auttaa kehitystä. Suomessa tryffeleitä aletaan saada 5–12 vuoden kuluttua istutuksesta.

Tryffeli

Tryffelit kuuluvat pinta-sienijuuriin (ektomykorritsa) eli niiden sienirihmasto kasvaa puun juuren päällä ja osittain soluväleissä, muttei juuren solujen sisään (endomykorritsa).

Tryffelisieni elää pääosin rihmastona maan alla ja välillä rihmastoon muodostuu syötävä pallomainen tryffeli. Tryffeli on rihmaston lisääntymiselin (itiöemä), kuten syksyisin metsässä näkyvät sienet.

Tryffeli kasvaa maan alla noin 30 senttimetrin syvyyteen asti.

Lisätietoja tryffelistä:
www.tryffelitila.fi,
juvatruf.asiakkaat.sigmatic.fi

Tiina Eklund

Ranskassa huipputuotto on saatu tiheässä istutusasennoissa 15 vuoden päästä, kertoo Kähönen.

Suomessa normaalisato Burgundin tryffelillä on noin 20–30 kiloa hehtaarilta. Hinnalla 400 euroa kilolta laskien hehtaari tuotoksi tulisi noin 10 000 euroa vuodessa.

Kähösen mukaan huipputuottoa voi kestää 5–10 vuotta. Sitten puut ovat kasvaneet niin, että puita pitää harventaa. Tarha vaatii työtä, mikä pitää muistaa tarhaa perustettaessa.

Niittomurskaimen käyttö riviväleissä suosi rikkakasvillisuutta, biomurskaava ruohonleikkuri korkealla säädöllä niitykasvillisuutta.

Kähönen on kokeillut eri kasvatus-tapoja. Osalle taimista on levitetty katteeksi heinää ja osa taimista on istutettu kohopenkkiin. Kohopenkki aiheutti talvitappioita ja kuivumista. Kate on osoittautunut hyväksi.

– Kate voi olla mansikkakangasta, haketta tai kasvijätettä. Katteen alla on lämmintä, se pitää kosteutta ja suoja trypfeliä pakkasilta, toteaa Kähönen.

Tryffeli kiinnostaa

Kähönen myy tryffelintaimia, joita menee vaihtelevasti.

Tiina Eklund

TUTKIJA. Harri Kähönen tilasi tryffelintaimia Ranskasta 2010. Nykyisin hän myy taimia ja tekee kasvatuskokeita.

Hehtaari tuotoksi tulisi noin 10 000 euroa vuodessa.

– Muutama tuhatkin on mennyt kerralla, mutta tavallisesti joitakin kymmeniä, yleensä tammea. Pähkinäpen-sasta myyn enimmäkseen ulkomaille ja Etelä-Suomeen, hän kertoo.

Jos itse haluaisi lähteä lisäämään tryffelii, on siinä omat niksinsä.

– Ei ole suoraa ohjetta, vaan pitää itse keksiä miten se toimii. Kysyin kerran eräältä ranskalaiselta vinkkiä, niin vastaus oli ”You figure it out, you are a scientist.”, hymyilee Kähönen.

Luontainen tryffelin pitkämatkan levittäjä on villisika.

– Koska itiöemät ovat maan alla, pitää ne kaivaa ylös ja syödä. Itiöt kulkevat villisian elimistön läpi ja sitä kautta uusille alueille. Jyrsijät levittävät paikallisesti tryffelii, kertoo Kähönen.

Tryffeli on sesonkituote. Pakkasessa sitä voi säilyttää, mutta se ei ole tuoreen veroista. Tryffeliöljy on aina keinotekois-ta, esanssilla tehtyä.

– Eikä kannata heti yrittää neljän tähden illallista. Käytä tryffelii vähän kerrallaan, vaikka voi hin, niin opit tuntemaan maun. Sitten teet hyvän risoton, jonka kruunaat viinillä. Tai viipaloi pieneksi ja syö esimerkiksi juustojen kanssa.

– Tryffelin maku on jotain aivan mahtavaa, Kähönen hymyilee. ♦

Ettei metsää unohdetaisi

**Mahdollisen maakunta-
uudistuksenkin jälkeen
metsäarki jatkuisi
ilman isoja mullistuksia.
Päätävällän
siirtyminen maakuntiin
lisäisi tarvetta saada
metsäammattilaisten
ääntä päätösten tekoon.**

Teksti: Vesa Martikainen

METSÄÄ. Mahdollisen maakuntauudistuksen vaikutukset metsätalouteen tulevat palasina esimerkiksi kaavoituksen ja liikenteen suunnittelun kautta.

TULEEKO maakuntamullistus ja maakuntavaalit on hallituksen ja eduskunnan käsissä. Valtiovarainministeriön alivaltiosihteeri, sote- ja maakuntauudistuksen ylin virkamiesjohtaja Päivi Nerg uskoi elokuun lopulla, toki tehtävänsäkin puolesta, että tulee.

– Tällä hetkellä näyttää siltä, että kyllä se vain läpi tässä ajetaan, Nerg totesi.

Maakunta- ja sote-uudistuksessa perustettaisiin hallituksen esityksen mukaisesti 18 maakuntaa. Niihin siirtyisi tehtäviä ELY-keskuksista, TE-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä ja kunista. Maakuntiin tulisi vaaleilla valittu maakuntavaltuusto.

Maakunnat aloittaisivat 1.1.2021. Ne saisivat valtiolta tietyn rahasumman hoitaa maakunnan tehtävät. Sote haukkaisi rahoista valtaosan, loppueuroilla maakunta hoitaa muut sille annettavat tehtävät.

Hyvin metsäisiäkin asioita tuntevan Nergin sanoin maakuntauudistuksesta ja metsästä on vaikea löytää terävää plus- tai miinusmerkkistä koukkuja. Muun muassa metsänhoitoyhdistyslaki ja metsälaki on uusittu ja Suomen metsäkeskus ja metsähallitus jäisivät maakuntien ja perustettavan Valtio lupa- ja valvontavirasto Luovan ulkopuolelle. Luovaan koottaisiin valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä nykyisistä aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta, Valvirasta ja Melasta. Avit, Valvira ja ELY-keskukset lopettaisivat.

Valtaa ja tehtäviä maakuntiin

Päivi Nergin mukaan koko maakuntamullistuksen merkittävin vaikutus, soten lisäksi, olisi nimenomaan päätäntävalan ja valtiolta siirtyvien tehtävien tulo lähemmäksi maakuntien asukkaita.

– Maakunnat saavat valtaa ja ottaa päätöksissä huomioon alueen erityispiirteet ja tehdä itsellisiä päätöksiä niiden raamien puitteissa mitä laki antaa.

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston ylläjohtajan **Juha S. Niemelän** mukaan maakuntauudistuksen vaikutukset normaaliin metsätalouteen ja metsäasioihin tulevat välillisistä asioista palasina sieltä täältä. Muun muassa kaavoituksen, liikenteen suunnittelun ja maakuntasuunnittelun kautta.

– Tavan metsänomistajan kumppani muun muassa Kemeraassa olisi jatkossakin paikallinen metsäkeskus.

Suomen metsäkeskuksen elinkeinojohtaja **Anssi Niskanen** sanoo, että jää nähtäväksi, miten maakunnat suhtautuisivat metsään ja panostuksiin niihin välillisiin asioihin. Vaihtelua tullee.

– Uskon, että missä metsällä on iso merkitys aluetalouteen, niin asiat tultaisiin hoitamaan hyvin.

– Metsäkeskuksen tavoitteena on olla aktiivisesti tuomassa metsäosaamista ja metsäsisältöä mukaan maakuntien toimintaan. Ollaan käytettävissä, Niskanen tiivistää.

Uhkia metsäalan imagolle?

Anssi Niskasen kotimaakunta Pohjois-Karjala olisi yksi itsenäinen maakun-

↑ KOLILLA. Metsähallituksen pääjohtaja **Pentti Hyttinen** ja Kolin kansallispuistossa toimivan Kolin Keitaan yrittäjät **Joona Sarisalmi** ja **Marianne Ruhanen**. Hyttisen mukaan Metsähallitus auttaa maakuntien yrityksiä omalla panoksellaan.

↑ ETÄMETSÄ. Maakunnan päättäntävalta hankeasioissa voisi tuoda metsäänkin uusia tapoja toimia. Voisiko etämetsänomistaja tutkailla sohvalta reaaliajassa oman metsän tilaa milloin huvittaa?

Sote haukkaisi maakuntien saamasta europotista arviolta 80–90 prosenttia. Rahaa muuhun on niukalti.

ta. Metsäkeskuksen itäisen palvelualueen elinkeinopäällikön **Leena Leskisen** mukaan maakuntauudistus ei toisi metsätöimihenkilön arkityöhön juurikaan uutta.

Muun muassa Kemera-rahast kulkisivat edelleenkin metsäkeskuksen kautta,

metsänkäyttöilmoitukset tulisivat heille normaalisti ja he huolehtivat muun muassa luonnonsuojelu- ja vesilain valvontaan liittyvistä asioista.

– Toteuttajalle ei periaatteessa mitään uutta. Suurin muutos olisi se, kuinka hakkuut sujuvat. Että ei tulisi tietokatkoksia ja sattuisi vahinkoja, Leskinen sanoo.

Tällä Leskinen viittaa siihen, riittääkö maakuntiin ja Luovaan tarpeeksi luonnonsuojelun viranomaisresursseja. Osaajat on päätetty jakaa tasan maakuntien ja Luovan kesken.

– Kysymys on, riittävätkö resurssit käsitellä metsänkäyttöilmoituksia luonnonsuojelu- tai vesilain näkökulmasta tehokkaasti ja linjakkaasti.

Leskisen mukaan asiasta tulisi varmaan kaikkien olla huolissaan. Jos metsäoperaatioissa tapahtuisi jotain, mitä ei olisi tapahtunut jos luonnonsuojeluviranomaiset olisivat ehtineet käsitellä asiat, se voisi vaikuttaa metsätalouden uskottavuuteen.

– Ongelmat, mitä siitä seuraisi, tulisivat metsänomistajalle, koneyrityksille, puunhankkijalle ja meille. Kun metsissä

Metsähallitus maakuntien tukena

METSÄHALLITUKSEN päivittäiseen arkityöhön maakuntaudistus ei toisi kummoista mullistusta. Pääjohtaja Pentti Hyttisen mukaan toiminnan kannalta suurin muutos olisi valtion aluehallinnon muuttuminen suurelta osin maakunnalliseksi itsehallinnoksi.

– Maakuntien oma tahtotila korostuu entisestään, jolloin yhteistoimintatarve maakuntien ja Metsähallituksen välillä muuttuu vielä nykyistään tärkeämmäksi.

– On tärkeää löytää yhteinen sävel alueellisessa kehittämisessä. Lähtötilanne on hyvä, sillä Metsähallitus on jo nyt vahvasti alueellinen toimija, Hyttinen sanoo.

Hyttisen mukaan on pieni riski siitä, tulisiko maakuntiin erilaisia painotuksia, mutta muun muassa puunmyynti, kansallispuistot ja luonnonsuojelu ovat jo nyt ylimaakunnallisia asioita.

Hyttisen mukaan Metsähallitus tarvitsee alueilla sosiaalisen hyväksynnän, ja se saadaan osallistumalla alueen elinvoiman, elinkeinojen ja työpaikkojen kehittämiseen. Muun muassa luonnovarasuunnittelussa painotetaan jo nyt yhteensopivuutta maakuntien kehittämishelmiin ja maakuntakaavoihin.

Hyttinen arvioi kuntien maankäytön olevan iso yhteinen pinta, jossa maakuntaitsehallinto voisi vahvistaa maakunnan omaa roolia ja ajatuksia päätöksenteossa. Metsähallitus on ollut mukana muun muassa matkailun tarpeiden kartoittamisessa Pohjois-Suomessa ja tuulivoima-alueiden selvityksessä.

– Datacentereitä on käyty viimeksi läpi.

Vaikka valtion maiden sijainti painottuu Pohjois- ja Itä-Suomeen, Metsähallitus on läsnä ja toimii kattavasti koko maassa myös 42 toimiston ja 22 luontokeskuksen kautta. Metsähallituksen näkökulmasta on tärkeää, että kansalaisten peruspalvelut toimivat mahdollisimman hyvin myös syrjäisemmillä alueilla ja pienemmissä kunnissa. Myös työvoiman saannin kannalta.

– Moni valtakunnallinen organisaatio on sulkenut ovia pienillä paikkakunnilla. Metsähallitus ei ole näin tehnyt, pääjohtaja muistuttaa.

Vesa Martikainen.

Kuvat: Vesa Martikainen

tapahtuu paljon, niin vahinkojenkin mahdollisuus kasvaa.

– Siinä ei auta maakuntaudistus, Leskinen virkkää.

Kolmatta kautta kansanedustajana olevan ilomantsilaisen Hannu Hoskosen (kesk.) mukaan maakuntaudistus ei toisi metsäasioihin negatiivisia muutoksia. Nyt kaikki isommat päätökset tehdään Helsingissä, jatkossa maakuntaa koskeissa asioissa olisi päätäntävaltaa omilla käsissä. Hoskosen uskoo, että se tekisi hyvää muun muassa metsätalouden edistämishankkeille.

– Jos rahojen jakaminen ja hanke-toiminnan pyörittäminen saadaan yhä enemmän paikalliseksi, niin hankkeet todennäköisesti menestyvät paremmin byrokratiassa kuin että ne ovat ministeriötoimia.

Metsäammattilaisia päättämään

Sote haukkaisi maakuntien valtiolta saamasta europotista arviolta 80–90 prosenttia. Juha S. Niemelä muistuttaa, että rahaa on muuhun jaossa niukalti.

– Kun maakunnat tekevät koetalousarvioita, ja nähdään oikeasti paljonko

ne saavat rahaa, niin se on aika kylmää kyytiä.

– Silloin maakunnan on tärkeä priorisoida, mitkä ovat sille tärkeitä soten jälkeen. Sote on pakko hoitaa, Niemelä sanoo.

Maakuntien itsehallinto ja maakuntavaltuustot tarvitsevat siis osaavat päättäjät. Ja myös metsäisiä päättäjiä, Päivi Nerg muistuttaa.

– Jos metsäihmiset jäävät pois, niin varsinkin metsäisissä maakunnissa, ja myös koko Suomessa tärkeä tematiikka (aiheen tarkastelu, käsittely) jää pois. Kyllä metsäihmistenkin pitäisi lähteä voimakkaasti mukaan päätöksentekoon.

Hannu Hoskonen on prikulleen samaa mieltä. Hän kertoo olevansa ainut "puhdasverinen, kahta muuta epäillään" metsäihminen eduskunnassa. Metsätalouden kansantaloudellisen merkityksen perusteella heitä tulisi olla kansanedustajina Hoskosen mukaan noin 40.

– Meitä on liian vähän (yleisestikin päättämässä), nyt pitää metsäammattilaisten olla luomassa uutta maakuntahallintoa. Metsäammattilaisten pitää nousta framille, Hoskonen tormentaa. ♦

Esko jäi eläkkeelle

Agrologien Liiton pitkäaikaisen toiminnanjohtajan Esko Lappalaisen läksiäisiä vietettiin METO:n ja Agrologien Liiton toimistolla 13.6.2018. Paikalla oli seitsemisenkymmentä kutsuvierasta. Eskolle luovutettiin tilaisuudessa Agrologien Liiton ansiomerkki.

Toivotamme Eskolle leppoisia eläkepäiviä! Kuvat: Maarit Hietanen ja Katja Rajaoja

Joukko Keskustan kansanedustajia; vasemmalta lukien Antti Rantakangas, Eero Lankia (entinen kansanedustaja ja puoluesihteri), Arto Pirttilahti, Timo Korhonen, Eeva-Maria Majjala ja Lasse Hautala onnittelemassa Eskoa.

Agronomiliiton toiminnanjohtaja Jyrki Wallin Eskoa onnittelemassa.

Edustajiston pj. ja Oulun Seudun Agrologien sihteeri Leea Sangi luovuttaa Eskolle Oulun Toripolliisi-pienoispatseen.

Vieraiden iäkkäimmät agrologiherrat: Arvi Kekäläinen (vas), Jaakko Hjelm, Lauri Jähmsén ja Johannes Ijas.

Juhlapöytä oli katettu herkuilla.

Kättelyvuorossa STTK:n puheenjohtaja Antti Palola

Meton golf-kisassa ennätysmäärä osallistujia

Meton 8. sidosryhmä golf-kilpailu pelattiin 14.–15. kesäkuuta Tahkolla. Kilpailu keräsi ennätysmäärän osallistujia, lähes kolmekymmentä henkeä. Kaikki tulokset osoitteessa www.luonnonvarassa.fi.

Kuvat: Markku Varis

Liiketalouden Liiton toiminnanjohtaja Annina Antell, Agrologien Liiton toiminnanjohtaja Anne Laitinen ja Esko Lappalainen.

Liiton entinen puheenjohtaja Markku Vuorensola Lempäälästä onnittelevuorossa

Agrologien Liiton pj. Antti Rantakangas ja juhlakalu Esko Lappalainen

Meton pj. Håkan Nystrand ja Meton toimiston väki skoolaavat Eskolle.

1

2

3

4

1. Kaksi parasta joukkuetta: keskellä voittajat Janne Myyrä ja Juha Kortelainen, sekä kakkoset Unto Kananen (vas.) ja Eero Parkkila.

2. Janne Myyrä selvitti kilpailun pienimmällä lyöntimäärällä.

3. Heikki Karvinen ja omin käsin tehty tuohinen bägi.

4. Meton yksilökilpailun voittaja Juha Kortelainen.

Yksilökilpailun 3 parasta: Juha Kortelainen, Veikko Ruohomäki, Janne Myyrä

Joukkuekilpailun 3 parasta: Janne Myyrä & Juha Kortelainen, Eero Parkkila & Unto Kananen, Risto Nurmela & Heikki Karvinen

Metsäopiskelijoiden kokous Meksikossa

Maailmanlaajuisen metsäopiskelijajärjestö IFSA:n vuosikokous pidettiin Meksikossa elokuussa. Mukana oli myös Metsäalan Opiskelijat ry:n puheenjohtaja Eero Peltola.

MEKSIKOSSA. Eero Peltolan mielestä suomalaisilla on metsätaloudessa paljon osaamista, jota voisi jakaa maailmalle.

chileistä ja sombreroista. Mielenkiintoinen kulttuuri, vanhoine perinteineen niin tanssin, musiikin ja taiteen osalta. Intiaaniperinne näkyy paikallisista ja he ovat ylpeitä omasta maastaan. Meksikon metsämiehet ja -naiset olivat hyvin ystävällisiä ja kiinnostuneita suomalaisesta metsäsektorista.

Suomalaista metsäosaamista todella arvostetaan, se on suuri vahvuutemme. Meillä on huipputeknologian mahdollistamat, nykyaikaiset käytännöt ja koneet metsässä. Meksikossa hakattiin osin puita vielä miesvoimalla ja vuoristoissa hevonen on apuvälineenä. Suurista korkeuseroista huolimatta maassa on potentiaalia metsänhoidon koneellistamiseen, kun vain resurssit antaa siihen mahdollisuuden.

MATKA OLI avartava kokemus. Jo sana metsä ymmärretään hyvin eri tavoin eri maissa. Monien maiden metsä saattaa vastata meidän käsitystämme puustosta. Meillä metsä on monikäsitteinen. Meillä metsä voi tarjota samaan aikaan toimeentuloa, virkistyskäyttöä ja maisemaa. Jokamiehen oikeuksia ihailtiin ja osaamistamme puunkorjuussa. Suomessa metsät kasvavat enemmän niitä hakataan, mikä tuntuu itsestäänselvyydeltä täällä pohjolassa. Yhdessä eri maiden kanssa voimme keskustella omista vahvuksistamme ja haasteistamme. Yhteisiä ongelmiamme globaalisti ovat muun muassa epävakaiden sääolojen aiheuttamat haasteet metsätaloudessa.

IFSA tapahtumiseen tarjoaa hyvän mahdollisuuden metsäopiskelijoille kansainvälistyä, verkostoitua ja oppia uusia asioita toisten maiden metsätaloudesta ja kulttuurista. Tämä vuoropuhelu on myös tärkeää meille suomalaisille, joilla on paljon jaettavaa osaamista metsätaloudessa. Suuri kiitos tapahtuman mahdollistamisesta kuuluu myös suomalaisten metsäopiskelijoiden kansainvälistymistä tukevalle Metsämiesten säätiölle.

Jani Akkanen

Lisätietoja: International Forestry Students' Association: www.ifsa.net
IFSS 2018: www.chaupea.org/ifss-2018-mexico

IFSA:N VUOSIKOKOUS IFSS on kahden viikon tapahtuma, joka pitää sisällään sekä yhdistyksen varsinaiset kokoukset että lukuisia retkeilyjä ja vierailuja. IFSS järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1973 ja siitä lähtien sitä on järjestetty vuosittain eri maissa. Viime vuosina symposium on pidetty mm. Etelä-Afrikassa, Itävallassa, Filippiineillä ja Kanadassa.

Vuosikokouksessa valitaan tulevan kauden toimijat eri tehtäviin. Jokaisella Local Commiteella on yksi ääni, mukaan lukien MEO Lilla.

Peltolan kuulumisia Meksikosta:

- Lento saapui 3.8.2018 Mexico Cityyn aamuyöstä. Lentokoneesta ei näkynyt Suomen tavalla metsää, vaan loistava valomeri kaupungin aamuyössä. Erilaisista maista ja kulttuureista tulevat metsäopiskelijat olivat valmiita aloittamaan näissä maisemissa kiertueensa Chapingon yliopistolta, Texcocon kaupungista.

Tour alkoi yliopistolta, josta suunta jatkui eri paikkoihin, niin maaseudulle kuin kaupunkiin. Matkan aikana me metsäopiskelijat verkostoiduimme, tutustuimme maan metsätalouteen ja

kulttuuriin, sillä kulttuuri näkyy vahvasti myös metsätaloudessa. Meksikossa yli 70 %:a metsistä on erilaisten yhteisöjen omistuksessa, jotka ovat yleensä noin yhden kylän kokoisia. Metsien hoitoon valitaan asiamiehet useiden satojen ihmisten vuosikokouksessa. Hallintomalli on hyvin erilainen kuin suomalainen, pitkälti yksityismetsätalouteen perustuva omistumalli. Suomessa julkisen sektorin, yhteisöjen ja yritysten metsien omistus on hyvin tarkoin rajattu. Puukauppatuloillaan kyläyhteisöt tekevät investointeja metsänhoitoon ja esimer-

Monien maiden metsä saattaa vastata meidän käsitystämme puustosta.

kiksi omiin sahoihin. Sosiaalista elämäntapaa viettävät meksikolaiset järjestävät puukauppatuloilla myös juhlia.

MITÄ MEKSIKO lopulta oli? Paljon muutakin kuin ennakkokäsitykset tacoista,

PUHEENJOHTAJAN BLOGI

Metsäsektorilla menee hyvin

Håkan Nystrand
puheenjohtaja, METO
– Metsäalan Asiantuntijat ry

Keväästä lähtien Meton jäsenmäärä on ollut hienoisessa, ja historiallisessa, kasvussa. Hyvä metsäsektorin tilanne näkyy myös meillä, kuten pitääkin.

METSÄALALLA ON OLLUT hyvä vire päällä jo jonkun aikaa. Tämän vuoden tammi-kesäkuun teollisuuden hakkuumäärät ovat ennätyslukemissa: yhteensä lähes 35 miljoonaa kuutiometriä, eli 5–10 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin normaalisti viimeisellä kymmenvuotisjaksolla. Puu liikkuu ja metsäasiantuntijoilla on työtä ja kiirettä. Meto on aktiivisena edunvalvojana ollut monella tavalla myötävaikuttamassa tähän hyvään tilanteeseen. Vahva metsäpolitiikkaan vaikuttaminen pitkäjänteisesti omalla asiantuntijuudellamme on erottamaton osa Meton toimintaa. Sitä roolia on meille tarjottu, ja sitä on otettu. Kansallisesti, mutta myös kansainvälisesti. Meidän filosofia on, että jäsenillä on töitä ja toimeentuloa, kun metsätaloudessa tapahtuu!

Keväästä lähtien Meton jäsenmäärä on ollut hienoisessa, ja historiallisessa, kasvussa. Hyvä metsäsektorin tilanne näkyy myös meillä, kuten pitääkin. Työpaikkoja on tullut lisää. Työllisyys on entisestään parantunut ja työtä hakevien työttömien jäsenten määrä on laskenut kevästä lähtien viidelläkymmenellä henkilöllä, kahdellakymmenellä prosentilla! Avoimesti työttömiä jäseniä on nyt noin 240. Jokainen työtön on liikaa, mutta työllisyystilanne on korjaantunut vauhdilla viime aikoina. On ollut sellaisiakin talouskriisin aikoja, jolloin työttömiä jäseniä on ollut jopa 2000 henkilöä.

VIIME KUUKAUSIEN AIKANA meille tulleiden viestien perusteella on syytä odottaa, että uusia rekrytointeja tulee myös tämä syksyn aikana. Toivottavasti hyvä tilanne jatkuu ja henkilöstöresurssien suunnitelmat toteutuvat. Liikkuvuus työmarkkinoilla on myös lisääntynyt ja jäsenet ovat hakeneet uusia mahdollisuuksia ahkerammin kuin aikaisemmin. Yleensä tällainen tilanne näkyy keskiansioissa positiivisena asiana. Siihen saadaan varmuutta vasta myöhemmin, kun ansiotilastot valmistuvat. Metsäasiantuntijoiden hyvä kysyntä työmarkkinoilla on positiivinen asia koko jäsenkunnalle.

Talven neuvottelukierros saatiin Meton osalta kokonaan päätökseen ennen kesälomia. Nyt eletään sopimusten soveltamisen ja myös paikallisten ja yritys kohtaisten neuvotteluiden aikaa. Tämäkin vaihe vaatii meiltä jatkuvaa panostusta ja hereillä olemista; erityisesti luottamusmiehet ovat tässä vaiheessa avainasemassa. Paikallinen neuvottelutoiminta on tullut jäädäkseen ja asiat etenevät askel askeleelta. Paikallinen sopiminen on mahdollista ja hyvä asia, kunhan valtakunnallisissa neuvotteluissa sovitaan asioista ja menettelytavoista. Toistaiseksi tämä on Meton sopimusaloilla sujunut ilman suurempia vaikeuksia.

ENSI KEVÄÄNÄ on eduskuntavaalit. Meton, Luvan ja koko luonnonvararyhmittymän omat hallitusohjelmaesitykset ovat nyt valmistuneet. Syys- lokakuun aikana teemme kattavan puolue- ja eduskuntaryhmäkierroksen, missä kerromme esityksistämme politiikan avainhenkilöille. Kun olemme elokuussa hakeneet kokousaikoja eri tahoilta, vastaanotto on ollut hyvin myönteinen. Haluamme jatkossakin menestyvän metsä- ja luonnonvarasektorin sekä yhteiskunnan, joka mahdollistaa monipuolista liiketoimintaa vastuullisesti uusiutuvia luonnonvaroja, aineellisia ja aineettomia, hyödyntäen ja jalostaen. Korostamme mutkatonta kaavoitusta ja panostusta eteenpäin vievään tutkimukseen ja kehittämiseen. Korostamme asiantuntijuutta, osaamista.

Jäsenten edunvalvonta ei pysähdy koskaan. Se on kokonaisvaltaista ja tapahtuu monenlaisissa pöydissä. Nyt, kun alalla menee hyvin, voimme iloita siitä, että Meto on monella tavalla ollut mukana myötävaikuttamassa tähän tilanteeseen. Kannattaa olla mukana kaikissa niissä paikoissa, missä metsäasiantuntijoiden asioista päätetään.

Raikasta syksyä kaikille! ♦

Det går bra för skogssektorn

SKOGSBRANSCHEN HAR HAFT ett bra flyt redan en tid. Under januari till juni var mängden avverkat industrivirke uppe i rekordmått, nästan 35 miljoner kubikmeter, dvs 5-10 miljoner kubikmeter mera än normalt den gångna tioårsperioden. Virket rör på sig och skogsexperterna har jobb och bråda tider. Meto har som en aktiv intressebevakare på många sätt bidragit till det här goda läget. En stark och långsiktig påverkan på skogspolitiken med vår sakkunskap är en viktig del av vår verksamhet i Meto. Den rollen har bjudits till oss och den rollen har vi tagit, både nationellt och internationellt. Vår filosofi är, att medlemmarna har jobb och utkomst då det händer saker och ting i skogsbruket!

Sedan våren har Metos medlemsantal varit något ökande, vilket är historiskt. Den goda situationen inom skogssektorn syns också hos oss, precis som sej bör. Vi har fått mera arbetsplatser. Sysselsättningen har ytterligare förbättrats och de öppet arbetslösa medlemmarnas antal har gått ned med tjugo procent till ca 240 personer. Varje arbetslös är ju för mycket, men situationen har gått framåt med långa kliv. Vi har också haft tider, under finanskrisen, då arbetslösa medlemmarnas antal var till och med 2000 personer!

Under de senaste månaderna har vi fått bekräftat, att nyrekryteringar kommer att ske också under hösten. Redan nu annonseras det efter nya skogsexperter. Förhoppningsvis kommer situationen att fortsätta och personalresurserna får behövliga förstärkningar då allt mera virke skall ut på marknaden. Rörligheten på arbetsmarknaden har också ökat och medlemmarna söker nya möjligheter aktivare än tidigare. I allmänhet syns byten av arbetsplatser som en positiv sak också i medellönerna. Det får vi bekräftat först senare då årets lönestatistiker görs upp i nästa år. Det är god efterfrågan på skogsexperter på arbetsmarknaden och det är en positiv sak för hela medlemskåren.

Vinterns förhandlingsrunda blev för Metos del helt klar före semestrarna. Nu är vi i en fas då avtalen skall förverkligas och lokala/företagsvisa avtal har förhandlats fram och börjar tillämpas. Också dethär skedet i förhandlingarna kräver en kontinuerlig insats och vaksamhet inom intressebevakningen. Speciellt förtroendemännen är nu i nyckelställning. De lokala förhandlingarna har kommit för att stanna och sakerna går framåt steg för steg. Lokala och företagsvisa förhandlingar är möjliga och en positiv sak för medlemmarna då man först kommer överens om spelreglerna i de riktäckande kollektivavtalen. Hittills har det inom våra avtalsbranscher kunnat ske utan större svårigheter.

Nästa vår har vi riksdagsval i Finland. Meto har som en del av Luva och i samarbete med hela naturresursernas expertorganisationer tagit fram egna förslag till det nya regeringsprogrammet. Under september och oktober genomför vi en heltäckande parti- och riksdagsgruppsrunda där vi berättar om våra förslag för nyckelpersoner inom politiken. Mottagandet och intresset har varit mycket positivt då vi under augusti har kommit överens om mötestider. Vi vill med våra förslag också i fortsättningen ha en framgångsrik skogs- och naturresursssektor samt ett samhälle, som möjliggör mångsidig och hållbar affärsverksamhet då det gäller förädling och användande av de förnybara naturresurserna och naturvärdena i allmänhet. Vi betonar en smidig samhällsplanering och satsningar framåt inom forskning och utveckling. Vi betonar expertis och kunnande.

Intressebevakningen för medlemmarnas bästa stannar aldrig av. Den är heltäckande inom vår bransch och sker på många olika sätt. Nu när det går bra inom branschen kan vi vara glada över att Meto på många sätt varit med och jobbat för att den här situationen skall bli verklighet. Det lönar sig att vara med och påverka på alla de ställen där man beslutar om skogsexperterans ärenden.

En fin höst till alla!! ♦

Håkan Nystrand Ordförande, METO – Skogsbranschens Experter rf

Valtakunnan ja sukujen historiaa

SUKUKIRJAT kertovat kirjat, ovat ennenkin innoittaneet kuvaamaan myös oman maamme historiaa suvun näkökulmasta. **Perttu Immonen** on syventynyt asiaan perusteellisesti. Hän on kuvannut rahvaan historiaa 1400-luvun lopulta Venäjän aikakauteen. Kirja sisältää kuvauksen

Perttu Immonen 2018. Suomen rahvaan historia

lähinnä talonpoikaisesta elämästä Kokkolassa, Rantasalmessa ja Sastamalassa.

Kirjassa kerrotaan koko joukko kiinnostavia yksityiskohtia talonpoikien elämästä sotien, väenoton, miehityksen ja katovuosien maailmassa. Kirja on jaksoteltu pää- ja alalukujen mukaan kronologisesti.

Valtakunnan historia liittyy sukujen kertomuksiin ja siitäkin saa ehjän kuvan, joka liittyy talonpoikien vaiheisiin. Talonpoikien vuosisataiset vaiheet verolle panon ajoista Kustaa Vaasasta lähtien, suurvaltakausi, miehityskausi ison ja pikkuvihan aikana sekä maanviljelykselle suotuisampi valistuksen aika ovat kuvauksen kohteena. Kirjaan on liitetty kuvia ja sukuselvityksiä, joista voi tarkemmin seurata sukupolvien kiertoa. Kirjassa on paljon uutta tietoa kansan, rahvaan elämästä ja kirjan lopussa vähän tilattomienkin asiasta, jota tietoa voi täydentää **Pekka Haataisen** esityksestä Suomen maalaisköyhälistö.

Loppumaton sodankäynti itäistä naapuriamme vastaan käy erityisesti Rantasalmen osalta esiin. Immonen paneutuu kansan elämään ennakkoluulottomasti väistämättä mitään asiaa. Vaikka kirjassa onkin kuvattu vain kolmea sukua saa siitä läpileikkauksen talonpoikien vaiheista Ruotsin vallan aikana.

Kirja on viitoitettu ja siinä on kerrottu tarkoin kaikki lähteet. Erinomainen arvo kirjassa on etenkin Rantasalmen Erosten, Sastamalan Teukun ja Kokkolan Suursillien suvuilla, jotka voivat entistä tarkemmin sijoittaa itsensä historian kartalle.

Kirjassa erottuvat myös rahvaan historian suuret linjat läpi vuosisatojen. Kirja on hyvin luettava, mutta sopii käsikirjaksikin.

Hannu Huvinen

Selätä työuupumus

Me kaikki tunnemme jonkin asteista työuupumista jossain työelämämme vaiheissa mutta mitä on työuupumus ja miten vältämme sen ?

Teksti: Erkki Eteläaho
Työsuojeluvaltuutettu, METO

TYÖUUPUMUS AIHEUTTAA miljoonien kustannukset vuosittain suomalaiselle yhteiskunnalle, työnantajille ja etenkin työntekijöille. On myös muistettava, että työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan huolehtimaan siitä, ettei työ vaaranna tekijänsä terveyttä.

Mitä työuupumus on ?

Se on pitkittyneen stressin seurauksena kehittyvä häiriötila, jota luonnehtii uupumusasteinen väsymys, kyynistynyt asenne työhön ja heikko ammatillinen itsetunto.

Työuupumus ei ole sairaus, mutta siihen liittyy riski sairastua mm. masennukseen, unihäiriöihin, päihdehäiriöihin ja stressiperäisiin somaattisiin sairauksiin. Työuupumus aiheutuu työympäristön tekijöistä. Uupumuksen hoidossa ja tunnistamisessa korostuu hoitavan lääkärin ammattitaito.

Työuupumuksen yleisyys

Työuupumuksesta kärsii lievä-asteisena vuosittain noin 25 % ja vakavasta työuupumuksesta 2,5 % työntekijöistä. Oireista ammatillisen itsetunnon heikkeneminen on yleisintä (35 %).

Työuupumus on tutkimuksen mukaan korostunutta esimerkiksi maa- ja metsätaloudella.

Ohjeita työntekijälle

Olet viime kädessä itse vastuussa hyvinvoinnistasi, joten ota asia puheeksi, osallis-

tu ratkaisun etsimiseen ja hae apua.

Jaksamisen rajat voivat tulla vastaan, kun kuormitus pitkittyy.

Työuupumuksesta voi toipua. Toipuminen edellyttää muutoksia sekä työssä että omissa toimintatavoissa.

Kun kuormittava tilanne pitkittyy, ota asia puheeksi esimiehesi kanssa. Miettikää, miten työsi tulisi järjestää. Henkilöstön edustajatkin osaavat auttaa eteenpäin.

Jos työkykyysi on heikentynyt, hae apua työterveyshuollosta. Työuupumus sinänsä ei oikeuta sairauslomakorvauksiin. Hoidon ja sairausloman tarve arvioidaan oireiden perusteella.

Voit huolehtia hyvinvoinnistasi monin tavoin. Lepo ja rentoutuminen, monipuolinen ravinto sekä sinulle sopiva ulkoilu ja kuntoilu luovat perustan jaksamiselle.

Jatkuva oppiminen, avoin mieli ja ratkaisujen etsiminen auttavat. Haasteet ovat kaikille yhteisiä. Älä jää yksin.

Jos olet ollut pitkään sairauslomalla, työhön paluuta pohjustetaan työterveysneuvottelulla. Paluuseen voidaan määritellä väliaikainen muokattu tehtäväkuva.

Ohjeita esimiehelle

Lähiesimiehenä olet tärkeä toimija työntekijän työhyvinvoinnin kannalta.

Ota työntekijän ilmaisema tai itse kokemasi huoli työntekijän kuormittumisesta tai jaksamisongelmasta vakavasti. Olet työturvallisuuslain mukaisesti työnantajan edustajana velvollinen huolehtimaan siitä,

että työ ei aiheuta vaaraa työntekijöiden terveydelle.

Ongelmat kannattaa ottaa puolin ja toisin puheeksi mahdollisimman varhain.

Mikäli työntekijällä on terveys- tai työkykyongelma, ohjaa hänet työterveys- huoltoon.

Mikäli ollaan varhain liikkeellä ja työntekijä kykenee työhön, ei sairauslomaa tarvita.

Työssä kuormittavat tekijät tulee selvittää ja korjata. Se onnistuu parhaiten yhteistoiminnassa.

Työhön paluun tuen toimintamallia voidaan soveltaa uupuneen työntekijän palatessa mahdolliselta sairauslomalta.

Ihmiset ovat erilaisia. Pitkällä tähtäimellä kaikkien työhön osallistumista kannattaa tukea kaikin mahdollisin tavoin.

Saat tukea työterveyshuollosta, työsuojeluhenkilöstöltä, henkilöstöhallinnosta ja ylimmästä johdosta.

Altistavia tekijöitä

Työuupumuksen taustalta löytyy yleensä motivoitunut työntekijä ja työhyvinvoinnin kannalta epäedulliset työolosuhteet, esimerkiksi liialliset tai ristiriitaiset vaatimukset. Työntekijän ominaisuuksia, jotka voivat altistaa työuupumukselle, ovat liialliset itselle tai työlle asetetut vaatimukset, voimakas velvollisuudentunto. ♦

Laajempi juttu aiheesta: www.luonnonvarassa.fi
Lisätietoja: erkki.etelaaho@luva.fi, p. 0400 636 261.
www.ttl.fi/tyontekija/tyostressi-ja-uupumus/

Kesäpäiviä vietettiin Etelä-Pohjanmaalla

AGROLOGIEN VALTAKUNNALLISIA kesäpäiviä vietettiin Etelä-Pohjanmaalla, Ähtärissä 30.6.2018. Edustajiston kokous vahvisti tilinpäätöksen 2017 ja hyväksyi toimintasuunnitelman 2019.

Kokous valitsi Liiton uudeksi puheenjohtajaksi kaudelle 2019–2021 maatalousyrittäjä **Lea Sangin** Limingasta. Edustajiston puheenjohtajaksi valittiin **Heikki Pohjala** Harjavallasta ja varapuheenjohtajaksi **Mari Vauhkonen** Polvijärveltä. Hallituksen erovuoroiset jäsenet **Teemu Laitakoski** Salosta ja **Olavi Lehtiniemi** Hausjärveltä valittiin uudelleen kaudeksi 2019–2021.

Kokouksessa luovutettiin Liiton eläkkeelle siirtyneelle toiminnanjohtajalle, **Esko Lappalaiselle**, Liiton ansioristi. Samoin edustajiston puheenjohtajalle Lea Sangille luovutettiin Suomen Leijonan ansioristi, joka oli hänelle myönnetty itsenäisyyspäivänä 2017.

Iltajuhlaa vietettiin Hotelli Mesikämnessä VeePee Lehdon juontamana.

Kiitokset eteläpohjalaisille mukavista kesäpäivistä! Ensi vuonna kesäpäiviä vietetään Pohjois-Savossa.

Teksti ja kuvat: Katja Rajaoja

Vuorossa Agrologien Liiton lipun nosto, jota suorittamassa Reijo Honkola ja Esa Mäki-Neste.

Kainuun Agrologien puheenjohtaja Maarit Hietanen ja sihteeri Minna Tanner lukemassa kainuulaisten matkakertomusta.

Kokouksessa luovutettiin Liiton eläkkeelle siirtyneelle toiminnanjohtajalle, Esko Lappalaiselle Agrologien Liiton ansioristi.

↖ Kainuulaiset agrologit Katie Halonen, Minna Tanner ja Heidi Lehkonen juhlatunnelmissa ennen iltajuhlan alkua. Kuvaan ”eksynyt” myös yksi oululainen, liiton uudeksi puheenjohtajaksi kaudelle 2019–2021 valittu Leea Sangi upeassa lehmämekossaan.

← Edustajiston kokouksessa oli edustettuina lähes kaikki jäsenyhdistykset.

↓ Liiton toiminnanjohtaja Anne Laitinen kiitti kokouksen loputtua Etelä-Pohjanmaan Agrologien puheenjohtajaa Reijo Honkolaa ja sihteeriä Arja Ala-Luomaa hyvin järjestetyistä kesäpäivistä. Ensi vuonna kesäpäivät järjestetään Pohjois-Savossa.

Kymmenen veljestä: Lasse Kännö (vas.), Teuvo Heiskanen, Martti Kiiskinen, Eero Oikkonen, Alpo Kyrö, Matti Värri, Aaro Harjunen, Unto Tasanko, Arvo Veteläinen ja Kauko Mustonen.

Hyvinkään kurssi 1960 kokoontui

KURSSIMME ON kokoontunut kahden vuoden välein muistelevaan yhdessä asumisemme aikoja ja kertomaan ajankohtaisia kuulumisia kunkin elämän nykyvaiheista.

Lassen ja Martin toimesta kutsu kävi taas 26.–27.5.2018 hotelli Aulankoon viettämään rattoisaa lauantai-iltapäivää, hyviä hotelliunia ja vielä sunnuntai-aamupäivänä virkeitä keskusteluja.

Yhdeksästätoista vielä keskuudessamme elävistä veljistä oli paikalle saapuneina kymmenen virkeätä veikkosta. Kaksi oli estynyt tulehasta yhteensattumien vuoksi. Muut seitsemän olivat poissa joko omaishoitajina tai omaishoidettavina. Yli 50 prosenttinen osanotto oli kuitenkin, ikäluokan huomioiden, varsin hyvä – huomioiden vielä sen, että kokoontujat edustivat lähes kaikkia maamme maakuntia, pohjoista myöten. Kun mukana oli myös viisi puolisoa, niin päivällispöytään kokoontui kaikkiaan viisitoista henkilöä nauttimaan pöytään tarjoillusta lihansyöjien maittavasta yhteisateriasta.

Vaikka Aulangon hotellin omistajuus oli samoina päivinä juuri vaihtunut isomman hotelliketjun alaiseksi, olivat saamamme palvelut aivan yhtä hyvät, kuin kaksi vuotta sitten kehumani kohtelumme. Koimme todella viihtyvämme seurassamme ja kokouksemme hyvissä puitteissa.

Vaikka kokouspaikka oli valittu myös

Agrologien rouvat kuvassa vasemmalta lukien: Rouva Oikkonen, rva Kiiskinen, rva Mustonen, rva Tasanko ja rva Kaartokallio (leski).

yleisillä liikennevälineillä helposti saavutettavuutta silmälläpitäen, olivat kuitenkin yli 80 %:a tulijoista liikkeellä autoillaan – ties kuinka monennen ajokorttinsa oikeuttamina. Agrologithan ovat aina autoilleet paljon. Muutenkin ihmettelimme yhdessä porukan hyvää fyysistä ja henkistä vireyttä. (Toki sairaskertomukset muodostivat tietyn osansa keskustelujen aiheista.)

Seuraava kokoontumisemme kahden vuoden kuluttua onkin sitten tapahtuva tasavuosien merkeissä, kymppivuosien kokoontumisien yhteydessä. Silloin kokoon kutsuminen tulee tapahtumaan liittomme toimesta. Päätimme silloin näyttää esimerkkiä hyvästä osallistumisprosentista.

Lasse Kännö

Hyvinkäältä 1978 valmistuneet yhteispotretissa.

Neljä vuosikymmentä yhteistä matkaa

VAIKKA VUODET vierivät, ystävyys säilyy. Hyvinkäältä vuonna 1978 valmistuneet agrologit viettivät 40 -vuotisjuhlaa 4. elokuuta. Iloinen joukko kokoontui Hyvinkään maatalousopistona aiemmin toimineen Hyrian toimipisteeseen Hyvinkäällä.

Vuosiluokalta valmistui miesvoittoinen joukko, 30 miestä ja neljä naista. **Esa Partanen** toimi tällä kertaa promoottorina.

– Olemme kokoontuneet vuosittain ensimmäiset 30 vuotta ja nyt aakkosten loputtua on kokoonnuttu noin joka kolmas vuosi jonkun vapaaehtoisen kutsujan toimituksessa isäntänä, Esa Partanen kertoi.

Yhteisön monipuolisuus vetää porukkaa yhteen. Tapaamisia odotetaan ja järjestellään yhteiskyntejä samoilta suunnilta.

– 1978 valmistumisvuoden ja tämän päivän väliin mahtuu valtava muutos maailman menossa, Esa Partanen jatkoi.

– Agrologit ovat perinteisesti reippaita osallistujia yhteiskunnan rakentamiseen hyvin monenlaisilla elämän aloilla. Monet kurssilaisistamme ovat oman päätoimensa ohella osallistuneet tiiviisti vuosikymmenien ajan yhteiskunnallisiin luottamustoimiin.

Vaikuttajia on ollut sekä paikallis- että valtakunnallisella tasolla. Tapaamisten yhteydessä on ollut kuulumisten ja muistusten lisäksi mielenkiintoista kuulla erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia valtakunnalliselta ja paikallisen ruohonjuuritason elämän menosta. Yhtenä vuotena iloittiin yhdessä muun muassa siitä, että **Tenhusen Pekka** oli valittu Vuoden Isäksi!

Viestikapula vaihtui konkreettisesti, sillä Kytäjän kartanon mailta omenapuun rungosta ennen opintojen päättymistä oli katkaistu ja veistetty kapula. Jokainen vuositapaaminen löytyy metallilaattaan kaiverrettuna alkaen heti vuodesta 1979.

Suurin osa kurssilaisista sijoittui työelämään maatalousyrittäjinä monipuolisen tuotannon merkeissä. Muut ovat tehneet työuransa agrologeille tyypillisesti liike-elämään joko omassa yrityksessä, pankissa, kaupanalalla, virkamiehiksi ja maatalouden asiantuntijoiksi.

Laila Luoma oli yksi harvoista naisista tuolla vuosikurssilla. Luoman työura vei 35 vuodeksi maatilahallinnon rahoituspuolelle ja viimeisin työpaikka oli Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

– Työelämässä on oltava maatalouden kehityksestä, taloushallinnosta ja lainsäädännön muutoksista hyvin perillä, Luoma tähdentää.

Kurssi kuuluu siihen sukupolveen, joka on työnsä kautta nähnyt maatalouden ison muutoksen Suomen liittyttyä EU:n 1990-luvulla. Muutoksen vaikutukset ovat olleet merkittävät myös maatalouden hallinnossa ja rahoituksessa.

Agrologi-koulutusta Luoma pitää hyvänä pohjana niin viljelijöille kuin muillekin maaseudun tekijöille.

Hyvinkäällä oli ilo huomata, kuinka luontevasti, toisiaan arvostaen, mutta rennosti huumorilla höystettynä tämäkin agrologijoukko jatkoi siitä mihin edellisessä tapaamisessa oli jääty. Paikalla oli myös kolme opettajaa **Esa Alkula**, **Heimo Sillanpää** ja **Risto Vuori**. Kyseisen vuosikurssin opiskeli-

joiden asioiden sisäistämiskyky sai kiitosta opettajilta. Lisäksi opettajat muistelivat kaiholla synergiaetuaja, joita syntyi, kun opiskelijat toivat tietoa harjoittelutiloilta ja oppilaitos oli vahvasti mukana testaamassa uusia käytäntöjä ja ideoita.

Vuosikurssi siirtyi jatkamaan iltaa ja majoittumaan Mäntsälään Mustijoen varrelle, jossa viestikapula siirtyi seuraavalle järjestäjälle.

Huomionarvoista on, että tässä agrologijoukossa on ensimmäisenä agrologina metsäneuvoksen arvonimen saanut sismäläinen **Olavi Peltola**. Lisäksi joukosta löytyy maanviljelysneuvos **Antti Rauhamaa** Kärkölästä.

Agrologien Liiton toiminnanjohtaja **Anne Laitinen** kertoi ajankohtaisasioista ja muistutti liiton tehtävästä agrologien edunvalvojana myös koulutuskentällä.

Neljäkymmentä vuotta sitten veistetty kapula jatkaa kohti vuoden 2021 kesää, jolloin tavataan Kärkölässä Rauhamaan tilalla.

Lakeus kutsui Mustialan -65 valmistuneita

TÄLLÄ KERTAA oli vuorossa 12.–13.6. Härmän häyjen maakunta, Etelä-Pohjanmaa. Sattuikin sopivasti sateeton ilma, ei liian kylmä, eikä kuuma. Koollekutsujina toimivat veljet **Ilola**, **Matilainen** ja **Pikkarainen**. Toimin heillä apuna sihteerikkönä. Itse sain atk-apua **Antti Laiholta**.

Ohjelman aluksi tutustuttiin Lakeuden Ristiin, jonka siluetti on varmaan monille tv:stä tuttu. **Alvar Aallon** suunnittelemaan kokonaisuuteen kuuluu juuri remontissa oleva kaupungin talo ja jo liian pieneksi osoittautunut kirjasto. Uusi 2014 valmistunut Apila-kirjasto liittyy kokonaisuuteen. Sen suunnittelivat arkkitehdit **Jaaksi**, **Meuronen** ja **Martikainen**. Apila nimi tulee siitä, että se ilmasta katsoen näyttää apilalta. Mahtoivatko agrologit huomioida ne, noin

Mustialan 1965 valmistuneet kokoontuivat Etelä-Pohjanmaalla.

metrin syvyiset kankaalla päällystetyt ”luolat” kirjaston alakerrassa, joissa koululaiset viettävät aikaansa lukien. Kengät jalassa sinne ei saa mennä.

Seuraavaksi tutustuttiin Törnävän kirkkoon. Kirkko toimi aluksi ruutimakasiinina. Makasiinin toiminta loppui 1850-luvulla ja seurakunta osti ja muutti sen kirkoksi, se valmistui 1864.

Nurmossa jotkut vastustivat nurmoisten liittämistä tähän seurakuntaan. Sellaisen miehen nimen päälle asiakirjassa on kirjoitettu punaisella sana ”väätyri”. Kainuulainen agrologi luuli sitä arvonimeksi, mutta inttävä vastustaja on mielestäni Oikea tulkinta.

Sitten juotiin kahvit hotellilla ja henkilökunta palkittiin railakkaasti ”Forssasta poijat kotoisin” ollaan -laululla. Varmaan henkilökunta yllättyi, ei ikävästi ollenkaan. Tilausbussiin nousi oppaaksi agrologi

Martti Koskenkorva ja hänen opastamaan matkattiin Seinäjoelta Munakan kautta Koskenkorvalle. Matkan aikana **Olkinuoran Mikko** ihmetteli kovasti lakeuden pelloilla näkyviä latoja. Täällä asuneena voin kertoa, että varmaan suurin osa niistä on purettu. Ennen käytettiin sanontaa latomeri. Se olikin tämän alueen merkittävin ”vesistö”!

Ilmajoella tutustuimme museoon, oopperajuhlien pitopaikkaan, jossa oli lasten oopperan harjoitukset menossa. Koskenkorva kertoi tänä vuonna esitetyn Mannerheim oopperan synnystä, sekä oman sukunsa vaiheista. Perillä Koskenkorvan Trahteerissa nautittiin noutopöydän antimia. Sitten pidettiin turpakäräjät (henkilökohtaiset kuulumiset). Mikko Olkinuora lähetti hänellä olleen kyläluudan eteenpäin. Hauskoja muistoja tuli kuulemma illan aikana mieleen.

Paluumatkalla kierrettiin ulkopuolelta Valion Seinäjoen tehdas. V. 1962 se oli aluksi Maitojaloste, johon liittyi 40 osuusmeijeriä. V. 1991 nimi muuttui Normiliksi ja 1994 se sulautui Valioon. Siellä valmistetaan mm. Oivariinit, rahat, raejuustot ja Mifu, ruokarae. Tehtaan laboratoriossa käsitellään 2,5 milj. maitonäytettä vuodessa. Valio ja sidosryhmät ovat merkittävä työllistäjä Etelä-Pohjanmaalla.

Seuraava päivänä tutustuttiin Törnävällä sairaalamuseoon. Voimme päätellä, kuinka kehitys on mennyt eteenpäin. Saimme pohjaa Sote aikaan siirtymiselle. Itselleni oli suuri yllätys, että kaatumatautiset tuotiin ennen mielisairaalaan. Todellista ihmiselämän tuhlaamista. Törnävän mielisairaalan

Lahden Seudun Agrologien juhlassa palkittiin iso joukko ansioituneita yhdistysaktiiveja. Kuvassa vasemmalta lukien Timo Kurhila, Leila Kyröläinen, Jari Laine, Olavi Lehtiniemi, Pekka Valkjärvi, Susanna Ollila, Pauli Pethman, Hannu Roppo, Jari Vesa ja Simo Ylä-Uotila.

ympäristö on viihtyisä iso puistoalue. Sen osti rakennusliike Keijo Karhu. Radiohaastattelussa hän sanoi, että alueen rakentaminen jatkuu 2030-luvulle asti. Rakennukset ovat suojeltuja, vain sisäosia voidaan muuttaa.

Museosta siirryttiin nykyaikaan, sanomalehti Ilkkaan. Aluksi lehti alkoi ilmestyä Vaasassa, mutta siirtyi 1962 Seinäjoelle. Tunnetuin päätoimittaja on ollut **Alkio**, nyt päätoimittaja on **Satu Takala**, häntä ennen oli **Kari Hokkanen**. Kokoushuoneen takaseinällä on rivi Ilkka lehden toimintaan vaikuttaneita henkilöitä. Yksi heistä on tämän ryhmän agrologi **Veikko Heikkilä**, joka oli pitkään Ilkan hallituksen puheenjohtaja. Päätettiin kokoontua seuraavaksi Uudemaan maakunnassa. Kokoonkutsujina toimivat ensi kesänä **Auvo Leskelä, Reijo Myyrinmaa ja Erkki Sarajuuri**. Nuorekkaan joukon tapaaminen päättyi tähän. Kiitos mukana olleille, ensi vuonna tavataan. Voimia järjestäjille!

Jk. Kiitos niistä kukista sekä kankaalle painetusta reseptistä. En yhtään muista, että olisin huomannut kiittää.

Liisa Pikkarainen

Lahden Seudun Agrologit juhlivat 80 vuottaan

LAHDEN SEUDUN Agrologien 80-vuotisjuhlaa vietettiin 9.6.2018 Asikkalassa. Alkukesä näyttäytyi kauniina, kun agrologit kokoontuivat Lehmonkärjen juhlatilaan Omettaan. Tunnelma oli rento ja välitön. Illan juontaja Seppo Soittila

sai juhlaväen purskahtelemaan illan aikana useampaan otteeseen iloiseen nauruun. Seppo toimi myös solistina yhdessä Pekka Valkjärven ja illemmalla bändinsä säestäessä. Miljöö ja puitteet olivat upeat ja juhlan kruunasi herkullinen hämäläinen pitopöytä. Juhlaan osallistui kaikkiaan yli 60 henkilöä.

Juhlassa jaettiin Agrologien Liiton myöntämät ansiomerkit, jotka saivat Timo Kurhila, Leila Kyröläinen, Jari Laine, Olavi Lehtiniemi, Susanna Ollila, Pauli Pethman, Hannu Roppo, Jari Vesa ja Simo Ylä-Uotila. Lisäksi Agrologi-risti luovutettiin Pekka Valkjärvelle.

Muistamiset huipentuivat Tasavallan presidentin 6. joulukuuta 2017 myöntämien ansiomerkkien luovutuksiin. Yhdistyksen pitkäaikaiset aktiivit lehtori Jari Laine ja kouluttaja, agrologi-YAMK Susanna Ollila saivat Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein. Suomen leijonan ritarikunnan ansioristi luovutettiin maatalousyrittäjä Olavi Lehtiniemelle.

Illan mittaan kuultiin yhdistyksen historiasta, näkemyksiä agrologien nykytilanteesta sekä Agrologien liiton terviseist. Lisäksi yhdistys muisti liiton pitkäaikaista toiminnanjohtajaa Esko Lappalaista hänen jäädessä eläkkeelle ja toivotti tervetulleeksi uuden toiminnanjohtajan **Anne Laitisen**.

Ennen iltajuhlaa juhlatilassa pidettiin Lahden Seudun Agrologit ry:n vuosikokous. Yhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin maatalousyrittäjä Pauli Malmiharju.

Anne Laitinen

Mustialasta 1953 valmistuneet agrologit kokoontuivat 65-vuotistapaamiseen Tampereella 13.6.2018 muistelemaan menneitä. Kuvassa "ikivanhat veljet" edestä oikealta Raimo Paajanen, Lauri Aulosalo, Arvo Korpinen, Ilmari Varamäki ja Olavi Kaita

Vainajien ilmoittaminen lehdessä

Vainajien nimien julkaiseminen lehdessä on muuttunut uuden jäsenrekisteriohjelman käyttöönoton myötä. **Julkaisemme tästedes vain meille erikseen ilmoitetut vainajat** (tällöin pitää olla myös kuolinpäivä tiedossa). Nykyään emme saa kuolinpäiviä tietoomme jäsenrekisteristä.

Etsinnässä pisimpään tapaamisia järjestänyt agrologivuosikurssi

AGROLOGIEN LIITTO etsii vuosikurssia, joka on järjestänyt eniten jokavuotisia kurssitapaamisia. Onko kurssisi eniten peräkkäisiä vuositapaamisia järjestänyt? Ilmianna agrologiluokkasi laittamalla vapaamuotoisesti tiedot, joista käy ilmi vuosikurssi, valmistumisvuosi, järjestettyjen tapaamisten määrä ja yhteyshenkilö 31.12.2018 mennessä anne.laitinen@luva.fi. Tiedot julkaistaan jatkossa Luonnonvarassa -lehdessä.

Agrologi tai agrologiopiskelija – vastaa kyselyyn!

KEHITTÄÄKSEMME AGROLOGIEN toimintaa julkaisemme sähköisen kyselyn syyskuussa. Kysely on tarkoitettu agrologiopiskelijoille ja jo valmistuneille agrologeille. Kyselyn tavoitteena on kehittää Agrologien Liiton ja jäsenyhdistysten toimintaa. Toivomme vastauksia riippumatta oletko Agrologien liiton jäsen. Kysely lähetetään agrologeille sähköisesti sekä julkaistaan www.luva.fi ja Agrologien Liiton facebook-sivulla. Palkintoina on mm. viikko Ylläs-Agrolassa ja yhden yön majoitus kahdelle Holiday Club -kohteessa. Tervetuloa vastaamaan!

**KONE
AGRIA**
K A R J A T A L O U S

Ammattilaisen ykköstapahtuma keskellä Suomea

KoneAgria 11.–13.10.2018 Jyväskylässä

Rakentaminen **FINN DAIRY EXPO** Energia
MAITO Seminaarit **LIHA** Palvelut ja neuvonta Koneet
Tuotantopanokset Metsä **NURMI** Vaihtoehtoiset
proteiinit **TUOTOSSEURANTA 120** Tarvikkeet

Huippuohjelma

- Tuotosseurannan 120-vuotisjuhlaseminaari
- Ayrshire-, holstein- ja jersey-rotujen parhaimmisto näyttelyssä
- Maitoyrittäjät ry:n seminaari yhdysvaltalaisen Lindell Whitelockin johdolla
- Pihvikarjaliiton nurmipaneeli
- Luomuseminaari
- Puuntuhka kivennäismetsien lannoituksessa
- Vaihtoehtoiset proteiini lähteet
- Maatilojen energia ja yrittäjyys

Jyväskylän Paviljonki

Uno Savolan katu 6 | 40100 Jyväskylä

Avoinna

to-pe klo 9–17, la klo 9–16

Liput

18,- / 13,-

koneagria.fi

KoneAgria järjestää FKS-Tapahtumat Oy, jonka taustalla on viljelijöiden omistama ProAgria.

MERKKIPÄIVÄT

90

28.9.2018 **Lauri Aulosalo**,
Turku. Mustiala 1953.
Perhepiirissä.

85

12.11.2018 Käytetty
Konemies **Antti J. Jussila**,
Helsinki. Hyvinkää 1955. Ei
vastaanottoa.

80

30.10.2018 **Martti Joensuu**,
Evijärvi. Hyvinkää 1964.
Matkoilla.

10.11.2018 **Arvo Seppänen**,
Lohja. Hyvinkää 1964. Ei
vastaanottoa.

75

20.10.2018 **Erkki
Hietakangas**, Alahärmä.
Hyvinkää 1973. Matkoilla.

27.10.2018 **Raimo Rahkonen**,
Helsinki. Mustiala 1967.
Lähipiirissä.

31.10.2018 yrittäjä **Saimi
Heikkinen**, Vihti. Hyvinkää
1971. Matkoilla.

12.12.2018 **Matti Kleemola**,
Espoo. Mustiala 1969.
Matkoilla.

15.12.2018 agronomi,
maanviljelysneuvos **Seppo
Heinonen**, Orimattila.
Hyvinkää 1971. Perhepiirissä.

70

30.11.2018 **Jaakko Heinola**,
Nuijamaa. Mustiala 1974.
Perhepiirissä.

Paavo Lähetkangas

31.10.2018. Ahlman 1989.
Lähipiirissä.

60

30.9.2018 maaseutupäällikkö
Markku Mäkelä, Jämsä.
Tarvaala 1996. Ei
vastaanottoa.

MUISTOA KUNNIOITTAEN

Lauri Linna

s. 11.7.1930 Perho,
k. 9.6.2018 Oulu.
Hyvinkää 1956

Eero Immonen

s. 23.12.1943 Joroinen,
k. 21.8.2018 Joroinen
Hyvinkää 1969

Lauri Aulosalo

Antti J. Jussila

Martti Joensuu

Arvo Seppänen

Erkki Hietakangas

Raimo Rahkonen

Seppo Heinonen

Markku Mäkelä

Eero Immonen

Valmistuneet AMK-agrologit 1.1.–30.6.2018

HAMK, Mustiala

Alanko Johanna, Ypjä; Arpiainen Anu, Pälkäne; Danielsson Pia, Ikaalinen; Elo Katja, Turku; Glad Teppo, Kaarina; Haapala Sofia, Ypjä; Heilakka Noora, Forssa; Helttunen Kati, Loviisa; Hurri Kalle, Huittinen; Jokela Tuomas, Sastamala; Kankkunen Tarja, Raasepori; Karikyö Karoliina, Tammela; Koivu Anna-Sofia, Tammela; Komulainen Anu, Riihimäki; Koskela Mari, Ulvila; Kukkola Aliisa, Renko; Kyöstiä Pinja, Turku; Laurila Niina, Kangasala; Leino Noora, Paimio; Leppäkoski Antti, Hauho; Mahlamäki Kalle, Huittinen; Matilainen Leena, Hankasalmi; Mattila Tiina, Forssa; Mäki Salla, Mänttä-Vilppula; Nummi Satu-Anna, Iittala; Oksanen Elina, Eura; Paavola Vesa, Hauho; Porthan Laura, Loimaa; Rauva Juh, Sastamala; Rekola Teemu, Hollola; Ropilo Teemu, Kärkölä; Saha Esko, Humppila; Savonen Juuso, Marttila; Sihvola Noora, Tampere; Sirén Janita, Asikkala; Toivanen Nina, Askola; Tuominen Katariina, Huittinen.

JAMK, Tarvaala

Eteläaho Sanna, Keuruu; Hietanen Miia, Heinola; Häkkinen Minna, Uurainen; Jurkka Ville, Maaninka; Lehti Pinja, Hämeenlinna; Moisio Jaakko, Hankasalmi; Moisio Maarit, Taipalsaari; Nieminen Jussi, Hankasalmi; Niiranen Siiri, Jyväskylä; Oinonen Sari, Viitasaari; Pajunen Essi, Joutsa; Piesanen Markus, Jyväskylä; Riipinen Pekka, Hankasalmi; Riitaoja Eeva-Kaisa, Laukaa; Saarijärvi Annika, Äänekoski; Saarimäki Lauri, Jyväskylä; Saltila Tommi, Jyväskylä; Tuuli Santeri, Lapinjärvi; Vehkamäki Aino-Maria, Jyväskylä; Ählgren Saara, Laukaa; Suomela Elena, Äänekoski.

LAPIN AMK, Rovaniemi

Antikka Laura, Rovaniemi; Kiemunki Päivi, Pelkosenniemi; Luusua Laura, Sodankylä; Peltola Noora, Rovaniemi; Ranta Aki, Rovaniemi; Soppela Kaisa, Rovaniemi; Tuhkala Kimmo, Salla.
ylempi AMK: Majuri Karoliina, Ranua

OAMK, Oulu

Alasirniö Eila, Karjaa; Eklund Roosa, Heinävesi; Hyry Samuli, Oulu; Isola Emilia, Oulu; Jalokoski Suvi, Oulu; Juola Milja, Helsinki; Jurvakainen Jenny, Ii; Kilpala Sari, Muhos; Kivari Virpi, Oulu; Kummala Kaisa, Oulu; Kumpula Antti, Oulu; Molkojärvi Paula, Rovaniemi; Nybacka Teija, Haapajärvi; Oikarainen Päivi, Kuusamo; Pahkala Ari, Himanka; Pellikainen Elsi, Kempele; Penttilä Helmi, Kalajoki; Penttilä Hilla, Kalajoki; Pälsynaho Iida, Oulu; Romppainen Sofia, Ranua; Rontu Riitta-Kaisa, Oulunsalo; Sallmén Marjut, Oulunsalo; Tamminen Anna, Raah; Timonen Moon, Oulu; Tolonen Elina, Oulu; Turunen Viivi, Paltamo.

SAVONIA, Iisalmi

Ahonen Arttu ; Aittola Mira-Kaisa; Haimivaara Titta ; Heinonen Neea; Heiskanen Mikko; Hellén Elina; Härkönen Heli; Kolehmainen Nina; Korhonen Jenni; Korhonen Miika; Kortelainen Mirka; Koskela Elina; Kuikka Veera; Kärkkäinen Kari ; Laakkonen Ilpo; Laakkonen Martta; Laatikainen Jonna; Lappalainen Anni; Luoma Marjut; Markkanen Saara ; Martikainen Sonja; Partanen Mikko; Partanen Roosa; Perälä Perttu; Pietarila Sari; Pitkänen Markku; Pulkkinen Satu; Rasi Kaisu; Reinikainen Anni; Repo Sanna; Ruuhinen Saila; Rönkkö Päivi; Sirviö Milla; Sirviö Teemu; Säkkinen Janne Tavaststjerna Miisa; Turunen Antti; Tähtivaara Titta; Walden Vilma-Lotta.

ylempi AMK: Kanninen Johanna, Kuopio; Laakso Jenni, Maaninka; Saatsi Esko, Nurm. *Lämpimät onnitelut valmistumisen johdosta!*

Agrologien Säätiön stipendit

Agrologien Säätiö on jakanut alkuvuoden aikana valmistuneille AMK-agrologeille stipendejä koulutuksen edustajien esityksestä. Stipendin saivat Savoniasta **Hanna Sirviö**, OAMK:sta **Essi Vakkuri** ja JAMK:sta **Santeri Tuuli**. Mustialasta valmistuneista Laurilan rahaston stipendin sai **Riku Tapani** ja Ryöpyän rahaston stipendin **Teppo Glad**. *Onnitelut stipendin saajille!*

Pomospelka.fi

Kelomajat Saariselän keskustassa

Meto

 Saariselka.com
BOOKING

Varaa Saariselän Keskusvaramosta Pomoselkä ja Saariselän muut majoituskohteet.
300 kohdetta yksiöistä suuriin kelohuviloihin.

 saariselka.com keskusvaraamo@saariselka.com +358 (0)16 554 0500